

1 KORINTHE

8:1-9:15

Kennis geeft vrijheid, maar liefde begrenst die vrijheid ter wille van de ander en het Evangelie.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/1-korinthe/8-1-9-15

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De samenhang van 1 Korinthe 8 tot en met 10	2 min	5
2	Afgodenoffers en vlees op de markt	2 min	6
3	Strengte en losse gewetens in Korinthe	2 min	7
4	De afspraken van het concilie van Jeruzalem	2 min	8
5	Voedselvoorschriften en christelijke vrijheid	2 min	9
6	Oude gewoonten en de grenzen van vrijheid	2 min	10
7	Sterke en zwakke gewetens bij afgodenoffers	3 min	12
8	Drie gevaren van deelname aan afgodenfeesten	5 min	13
9	Liefde weegt zwaarder dan kennis	2 min	16
10	Kennis blaast op, liefde bouwt anderen op	4 min	17
11	God liefhebben en door Hem gekend worden	3 min	19
12	Eén ware God tegenover de vele valse goden	4 min	20
13	Jezus als God en Heere in vroege belijdenissen	4 min	22
14	De ontwikkeling van de leer van de Drie-eenheid	4 min	24

15	Niet iedereen heeft kennis: houd je geweten rein	5 min	26
16	Rekening houden met het geweten van je broeder	5 min	29
17	Liefde stelt grenzen aan onze vrijheid	5 min	31
18	Afzien van vrijheid uit liefde voor je broeder	3 min	33
19	Roken als voorbeeld van vrijheid en gebondenheid	2 min	34
20	Wanneer aanstoot vermijden het Evangelie schaadt	3 min	36
21	Een verloren broeder en de leer van Calvijn	2 min	37
22	Lang haar, vrijheid en respect voor ouders	3 min	38
23	Vrijheid opgeven om relaties op te bouwen	2 min	40
24	Paulus geeft zijn rechten op voor het Evangelie	3 min	41
25	Lezing van 1 Korinthe 9:1-23	3 min	42
26	Samen delen in het Evangelie door zelfverloochening	3 min	44
27	Paulus' apostelschap en zijn werk in Korinthe	5 min	46
28	Gezinnen en ervaren leiders op het zendingsveld	4 min	49
29	Het recht op levensonderhoud uit de bediening	4 min	51

30	De dorsende os en de geestelijke les van de wet	3 min	53
31	Geestelijk zaaien en materiële steun ontvangen	2 min	55
32	Tempeldienaren en Jezus' opdracht over onderhoud	2 min	56
33	Jezus' woorden als Schrift en Paulus' vrije keuze	3 min	58
	Om verder te lezen		59

1

De samenhang van 1 Korinthe 8 tot en met 10

We beginnen bij 1 Korinthe, hoofdstuk 8. Het is een heel kort hoofdstuk en ik ben van plan hoofdstuk 8 en 9 te behandelen. Eigenlijk zou zelfs daarmee de gedachtegang nog niet afgerond zijn. Meestal behandelt Paulus een volledige gedachte in één hoofdstuk, zoals hij deed in hoofdstuk 5, 6 en 7. In hoofdstuk 5 behandelde hij de kwestie van een opvallend geval van hoererij in de gemeente; in hoofdstuk 6 de kwestie van rechtszaken; en in hoofdstuk 7 vragen over het huwelijk, ongehuwd zijn, echtscheiding en weduwschap.

In hoofdstuk 8 begint hij aan een ander onderwerp, maar hij heeft drie hoofdstukken nodig om het te behandelen. Hoofdstuk 8, 9 en 10 vormen één uitgebreide bespreking van één onderwerp. Vervolgens zal hij in hoofdstuk 11 twee onderwerpen in één hoofdstuk bespreken. Dan is hij echt beknopt. Aan het begin van hoofdstuk 11 spreekt hij over vrouwen en hoofdbedekking, en in het laatste deel van dat hoofdstuk over het gedrag aan de tafel van de Heere. Vervolgens krijgt hij in hoofdstuk 12, 13 en 14 weer een bespreking van één onderwerp die drie hoofdstukken duurt. Daar gaat het om de gaven van de Heilige Geest. Daarna volgt nog één laatste onderwerp, dat in hoofdstuk 15 aan de orde wordt gesteld en behandeld: de opstanding van de doden.

Vaak weerspiegelen de hoofdstukindelingen volledige gedachtegangen of volledige onderwerpen die Paulus behandelt. Sommige zijn echter zo lang dat ze niet in één hoofdstuk konden worden opgenomen, of in dit geval zelfs niet in twee. Hij heeft drie hoofdstukken nodig om het onderwerp van vlees dat aan afgoden geofferd is te behandelen, iets wat voor ons waarschijnlijk helemaal geen kwestie is.

2

Afgodenoffers en vlees op de markt

We moeten begrijpen dat in de tijd van Paulus alle volken ter wereld buiten Israël afgoden aanbaden. Hun aanbidding van afgoden vertoonde veel overeenkomsten met de manier waarop de Joden God aanbaden. Ze hadden een tempel, altaren, offers en priesters. Er werden dieren geofferd. Een deel van het voedsel werd door de priesters gegeten, een deel door de aanbidders, en gewoonlijk bleef er wat voedsel van die offers over. Omdat alleen de beste dieren als offers aan de goden mochten worden gebracht, was het overgebleven vlees vanzelfsprekend vlees van de beste kwaliteit. De priesters en dienaren bij de afgodstempel aten zoveel ze konden, maar dan bleef er nog steeds een flinke hoeveelheid vlees over. De overblijfselen van deze aan afgoden geofferde dieren werden vervolgens op de markt te koop aangeboden. Vanwege de kwaliteit van het vlees konden ze doorgaans zonder problemen worden verkocht.

Op de markt werd niet altijd aangegeven of een stuk vlees een overblijfsel was van een dier dat aan een afgod geofferd was. Om de verontreiniging te vermijden die kwam door het eten van bloed, van wat gewurgd was of van vlees dat aan afgoden geofferd was — we hebben het nu niet over christenen, maar over Joden — hebben de Joden vanwege hun wet altijd gewetensbezwaren tegen deze dingen gehad. Binnen hun eigen gemeenschap troffen ze altijd regelingen voor het slachten van dieren. Zelfs tegenwoordig doen koosjere Joden dit nog. Ze hebben hun eigen koosjere slagers, die het bloed op de juiste manier laten weglopen, want in hun ogen doen heidense slagers dat niet op een afdoende manier.

In Korinthe en andere heidense steden zorgden de Joden ervoor dat ze hun vlees bij Joodse koosjere slagers kochten, zodat ze geen vlees aten dat aan afgoden geofferd was. In elk geval vroegen sommige christenen zich af of zij dat ook moesten doen: ofwel voor hun eigen slagers zorgen, ofwel uitsluitend bij koosjere slagers kopen, of gewoon vlees kopen op de algemene markt en het risico nemen dat dit vlees misschien aan afgoden geofferd was.

3

Strengte en losse gewetens in Korinthe

Ik denk dat we al hebben gezien dat er in Korinthe mensen waren met sterkere gewetensbezwaren en mensen met zwakkere gewetensbezwaren. ‘Zwakker’ is de term die Paulus gebruikt. Ik denk dat we daarmee iemand bedoelen die een gevoeliger geweten heeft, iemand die zichzelf niet zoveel vrijheid toestaat als een ander. Paulus stond zichzelf veel vrijheid toe, zoals uit zijn bespreking blijkt. Hij keurde het niet goed dat mensen over deze zaken wettisch waren, maar tegelijkertijd keurde hij het ook niet goed dat mensen al te vrij waren. Hij wilde niet dat mensen al te losbandig waren of verder gingen dan wat liefdevol was om te doen, zelfs in zaken waarin ze vrijheid in Christus hadden.

Blijkbaar kwamen beide problemen in Korinthe voor. Er waren sommige mensen die ascetisch waren, zoals ik eerder zei. Vanwege hun gevoelige geweten over bepaalde zaken stonden zij zichzelf zelfs geen geoorloofde en rechtmatige vrijheden toe. Er waren daar ook christenen die zeer losbandig waren en geloofden dat ze alles konden doen en alles konden eten. Helaas vonden ze zelfs dat ze hoererij konden bedrijven.

Paulus moest in hoofdstuk 6 duidelijk maken dat het eten van voedsel voor God geen kwestie is. Het maakt God niet zo heel veel uit wat je eet, hoewel de hoeveelheden Hem misschien wel iets uitmaken, aangezien iemand een veelvraat kan zijn. Vlees dat volgens de Joden verontreinigd is omdat het afkomstig is van niet-koosjere dieren, of omdat het een overblijfsel is van iets wat aan een valse god geofferd is, is geen punt van zorg. Het eten van zulke dingen maakte voor Paulus niets uit en hoefde voor christenen ook niet noodzakelijkerwijs iets uit te maken.

Hoererij is daarentegen iets anders, en dat is een morele kwestie. Hoewel

Het voedsel is voor de buik en de buik voor het voedsel, maar God zal zowel het één als het ander tenietdoen. Het lichaam is echter niet voor de hoererij, maar voor de Heere en de Heere voor het lichaam.

1 KORINTHE 6:13

en het eten van voedsel daarom niet zo belangrijk is, zei hij toch:

„Het lichaam is niet voor de hoererij gemaakt.”

4

De afspraken van het concilie van Jeruzalem

We herinneren ons dat het concilie van Jeruzalem een brief had opgesteld, onder leiding van Jakobus, waarin de gemeenten van de heidenen werd verteld dat ze zich niet in het algemeen aan de Joodse wet hoefden te houden. Maar ze verzochten hun wel zich van bepaalde dingen te onthouden: ze moesten zich onthouden van hoererij, bloed, het verstikte en vlees dat aan afgoden geofferd was. Paulus en Barnabas moesten deze brief meenemen naar de gemeenten van de heidenen waar ze dienden. De heidenen moesten te horen krijgen dat de Joodse broeders liever hadden dat ze zich van deze dingen onthielden.

Dit diende er grotendeels toe te voorkomen dat hun Joodse naasten zouden struikelen. Ze wilden niet dat het christendom een slechte naam kreeg onder de Joden. Het is duidelijk dat de christenen in Jeruzalem zich zorgen maakten over de evangelisatie van de Joden. Stel dat het christendom de heidenen niet alleen leek vrij te stellen van de besnijdenis, maar hun ook leek toe te staan aan afgoderij of aan zaken als hoererij deel te nemen. Onder afgoderij viel in de ogen van de Joden ook het eten van vlees dat aan afgoden geofferd was. Dat zou het christendom onder de Joden duidelijk een slechte naam bezorgen. Het zou de Joden en de heidenen verder tegenover elkaar stellen en de Joden minder ontvankelijk maken voor evangelisatie. Dat was ongetwijfeld de gedachte die tot het schrijven van de brief van het concilie van Jeruzalem en tot die beperkingen heeft geleid.

Toen Paulus naar Korinthe kwam, moet hij die brief bij zich hebben gehad, want pas na het concilie van Jeruzalem evangeliseerde hij die stad voor het eerst. Daarom moet hij in hun aanwezigheid hebben meegedeeld wat hij namens het concilie moest meedelen: dat ze zich van deze soorten voedsel en van hoererij moesten onthouden.

Zoals ik nadrukkelijk heb aangegeven toen we in hoofdstuk 6 waren, denk ik dat Paulus, toen hij bij hen was, waarschijnlijk zei: „Maar hoewel het concilie van Jeruzalem dit min of meer vereist, wil ik alleen dat jullie weten dat het eten van bepaalde dingen, voor zover het God betreft, werkelijk helemaal niets uitmaakt. Het maakt God niet uit wat je eet.” Jezus is Degene Die Zelf zei:

Wat de mond ingaat, verontreinigt de mens niet; maar wat de mond uitkomt, dat verontreinigt de mens.

MATTHEÛS 15:11

en daarmee verklaarde Jezus als het ware al het voedsel rein.

5

Voedselvoorschriften en christelijke vrijheid

Op een andere plaats beschouwde Paulus het als een leer van demonen om christenen voedselvoorschriften op te leggen met betrekking tot zaken die niets belangrijkers betreffen dan wat je eet. Ik heb het over 1 Timotheus, hoofdstuk 4, vanaf vers 1. Paulus zegt:

Maar de Geest zegt uitdrukkelijk dat in latere tijden sommigen afvallig zullen worden van het geloof en zich zullen wenden tot misleidende geesten en leringen van demonen,

1 TIMOTHEUS 4:1

— dat wil zeggen: leringen die door demonen voortgebracht zijn —

door huichelarij van leugenaars, die hun eigen geweten als met een brandijzer hebben toegeschroeid. Zij verbieden te trouwen en gebieden zich te onthouden van voedsel, dat God geschapen heeft voor de gelovigen en voor hen die de waarheid hebben leren kennen, om onder dankzegging aanvaard te worden. Want alles wat God geschapen heeft, is goed en niets is verwerpelijk, wanneer het onder dankzegging aanvaard wordt. Want het wordt geheiligd door het Woord van God en door het gebed.

1 TIMOTHEUS 4:2-5

Het verbod om te trouwen is kennelijk een vorm van ascese.

Dat wil zeggen: elk dier dat je zou eten, kan geheiligd worden, kan heilig zijn. Niets is onrein. Het wordt geheiligd door het Woord van God, wat waarschijnlijk verwijst naar het feit dat Jezus Zelf zei dat het niet is wat je mond binnengaat dat je verontreinigt. Daarom heeft Zijn eigen Woord het geheiligd, en je gebeden die je erover uitspreekt doen dat ook, denk ik.

Paulus gaf aan dat er een tijd zou komen waarin mensen anderen voedselvoorschriften zouden opleggen als middel om gerechtigheid te verkrijgen, en hij beschouwde dit als ronduit demonisch. Hij beschouwde het als ketters om de gemeente valse maatstaven op te leggen die gebaseerd waren op de veronderstelling dat bepaald vlees je kon verontreinigen.

6

Oude gewoonten en de grenzen van vrijheid

Aan de andere kant bedoelde Paulus niet te zeggen dat ze eropuit moesten gaan en met hun vrijheid moesten pronken door openlijk aanstoot te geven aan mensen, door vlees dat aan afgoden geofferd was te eten in het bijzijn van mensen die dat aanstootgevend

zouden vinden. Het is duidelijk dat Joden het aanstootgevend zouden vinden, en sommige christenen vonden het aanstootgevend. Sommige christenen die uit de afgoderij waren gekomen, hadden er nog steeds moeite mee.

Het is net als met rock-'n-rollmuziek — ik bedoel wereldlijke rock-'n-rollmuziek. Drugs, feesten en al die dingen die rock-'n-rollmuziek soms voor sommige mensen betekent, hebben nooit bij mijn leven gehoord. Als ik rock-'n-rollmuziek hoor, vind ik die soms mooi en soms niet, maar ze trekt me bijna nooit terug naar een bepaalde wereldse levensstijl uit mijn verleden. Om te beginnen heb ik die levensstijl nooit gehad. Wat mij betreft zou ik de vrijheid hebben om ernaar te luisteren. Niet alle dingen bouwen op, en daarom luister ik er niet naar.

Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar niet alle dingen zijn nuttig. Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar niet alle dingen bouwen op.

1 KORINTHE 10:23

Wereldlijke rockmuziek bouwt niet vaak op, dus ik merk bijna nooit dat ik er belangstelling voor heb om ernaar te luisteren. Maar ik zou de vrijheid hebben om ernaar te luisteren.

Er zijn echter mensen die, vanwege hun verleden en de beelden, gedachten en herinneringen die door het luisteren naar bepaalde liedjes en dergelijke worden opgeroepen, daardoor heel erg zouden struikelen. Hun gedachten zouden erdoor verdorven worden. Het is duidelijk dat zij daar geestelijk anders tegenover zouden staan dan iemand zoals ik.

Wat het eten van vlees dat aan afgoden geofferd was betreft, waren sommige Korintheïers zo. Ze waren uit de afgoderij gekomen; waarschijnlijk waren ze er allemaal uit gekomen. Sommigen waren er meer van bevrijd geraakt dan anderen. Wanneer sommigen vlees aten en wisten dat het aan afgoden geofferd was, werden ze nog steeds teruggevoerd naar herinneringen aan hun aanbidding van de goden. Die herinneringen waren verontreinigende herinneringen. Daardoor was het voor hen moeilijk om die dingen te doen zonder zichzelf te beschouwen als mensen die tot op

zekere hoogte terugvielen in de oude afgodenverering waarvan ze vroeger deel hadden uitgemaakt. Ze konden het dus niet doen, en vonden in wezen dat andere christenen het evenmin moesten doen.

7

Sterke en zwakke gewetens bij afgodenoffers

Hier hebben we twee groepen in Korinthe. Uit wat Paulus zegt, blijkt heel duidelijk dat die groepen er waren: degenen die vonden dat ze de vrijheid hadden om vlees te eten dat aan afgoden geofferd was, zoals Paulus vond dat hij die vrijheid had, en degenen die die vrijheid niet hadden. Degenen die die vrijheid hadden, beschouwde Paulus als mensen die sterk waren in hun geweten. Degenen die die vrijheid niet hadden, of die zichzelf niet konden toestaan het te doen, waren mensen die zwak waren in hun geweten.

Paulus bespreekt dit niet alleen hier, maar het komt ook ter sprake bij de gemeente in Rome. Blijkbaar waren er soortgelijke groeperingen in de gemeente van Rome, want Paulus bespreekt dit in Romeinen, hoofdstuk 14 en 15. Het gaat om hetzelfde soort kwestie. Hij spreekt er op dezelfde manier over en maakt dezelfde soort punten.

Het lijkt erop dat sommigen die dezelfde vrijheid hadden als Paulus — dat wil zeggen, ze wisten dat ze vlees konden eten dat aan afgoden geofferd was en dat het voor God niet uitmaakte — hierin iets te ver gingen. Uit wat Paulus vóór het einde van hoofdstuk 8 zegt, lijkt het erop dat sommigen van hen werkelijk naar de feesten gingen die in de tempels van de afgoderij gehouden werden. Archeologen hebben echte uitnodigingen uit die periode gevonden, schriftelijke uitnodigingen waarin mensen werden uitgenodigd om naar een feest in de tempel van die-en-die god te komen en eraan deel te nemen. Deze feesten waren min of meer openbare aangelegenheden. Als je werd uitgenodigd om erheen te gaan en te eten, kreeg je lekker eten en had je een geweldige tijd met anderen. Toch werden die feesten gehouden in de tempel van de afgod.

Sommigen, onder wie Paulus, vonden dat ze vlees konden eten dat aan afgoden geofferd was. Paulus dacht niet dat er een soort boeman aan vastzat waardoor hij door een demon bezeten zou raken als hij dat spul at. Toch vond hij het niet gepast om werkelijk de tempel van de afgoden binnen te gaan en deel te nemen aan het feest waar alle anderen de afgod openlijk aanbaden. Maar blijkbaar waren er christenen die vonden dat ze dat wel konden. Ze zeiden: ‘Een afgod is niets. Het is maar een stuk hout. Het is maar een stuk metaal. Wij zijn verlichte mensen. Wij zijn niet zoals die heidenen, die denken dat afgoden echte goden zijn. Wij weten dat er maar één God is. Wij zijn verlicht genoeg om dat te weten, dus kunnen we de tempel van de afgod binnengaan. We zijn daarbinnen nergens bang voor. Er is daar niet een of andere boeman die ons in bezit zal nemen wanneer we naar binnen gaan. Er is maar één God, en wij kunnen daar gewoon naar binnen gaan en van het eten genieten. We hebben de vrijheid om dat te doen. Zelfs als het eten aan afgoden geofferd is, is de afgod maar een stuk hout, dus het maakt niet uit. Het is net als elk ander voedsel.’

8

Drie gevaren van deelname aan afgodenfeesten

Paulus geeft aan dat dit waar is. Het is net als elk ander voedsel. Maar een afgodstempel binnengaan en deelnemen aan een feest voor een afgod, samen met deelnemers die daar zijn om de afgod te aanbidden, is om een aantal redenen beslist riskant.

Ten eerste wekt het bij buitenstaanders de indruk dat je de afgod aanbidt die zij aanbidden. Daar gaan mensen tenslotte voor naar zulke feesten. Dus voor iemand die je niet beter kent, lijkt het erop dat je de afgoderij goedkeurt.

Ten tweede kan het anderen, die dat werkelijk niet veilig kunnen doen, aanmoedigen om jouw voorbeeld te volgen. Er zijn tenslotte mensen die zwakker zijn dan jij, en zij kunnen sterk in de verleiding komen om naar zulke feesten te gaan. Voordat ze christen waren, maakte dat deel uit van hun leven. Het eten was lekker, en het kan een voorrecht zijn om voor zoiets uitgenodigd te worden. Het is voor hen al moeilijk genoeg om de verleiding te weerstaan, zelfs als er geen christenen naartoe gaan. Maar wanneer ze sommige christenen naar zulke dingen zien gaan, zeggen ze misschien

tegen zichzelf: ‘Waarom niet? Als zij het kunnen doen, kan ik het ook.’ Toch kunnen zij het niet. Jij bent misschien sterk genoeg om daarheen te gaan zonder ondertussen een afgod te aanbidden, maar zij zijn dat misschien niet. Misschien volgen ze jouw voorbeeld en bezwijken ze, waardoor ze weer in afgoderij vervallen.

Een derde reden waarom het een waardeloos idee is om naar deze afgodenfeesten te gaan, is dat jij misschien bezwijkt. Tegen degenen die denken dat dit hun niet zal overkomen, zegt Paulus in 1 Korinthe 10, aan het einde van diezelfde bespreking:

Daarom, wie denkt te staan, laat hij oppassen dat hij niet valt.

1 KORINTHE 10:12

Er zijn dus drie problemen wanneer je jouw vrijheid in deze kwestie te ver doorvoert. Het eerste is wat je daarmee aan de buitenstaander overbrengt. Zij kennen je niet zo goed als jij jezelf kent, en daarom denken ze dat je jezelf verdorven maakt en dat je samen met hen aan afgoderij deelneemt. Ten tweede kan het een andere gelovige doen struikelen, iemand die niet zo sterk is en die werkelijk helemaal niet naar zulke plaatsen zou moeten gaan. Toch kan jouw voorbeeld hem, zoals Paulus zegt, de moed geven om dat wel te doen. Als dat gebeurt, kan die persoon vallen en verloren gaan — iemand voor wie Christus gestorven is. Paulus zegt in hoofdstuk 8, vers 11, werkelijk dat jij iemand voor wie Christus gestorven is, kunt verderven. Dat is behoorlijk beangstigend. Het is een behoorlijk zware verantwoordelijkheid om iemand op die manier te doen struikelen.

De laatste reden is dat je misschien denkt dat je sterker bent dan je bent. Misschien vlei je jezelf. Misschien denk je dat de wetenschap dat een afgod niets is, je zelfs in de meest verleidelijke en mogelijk compromitterende situatie goed van pas zal komen. Maar als iemand denkt dat hij staat, zegt Paulus, is hij daarin een beetje hoogmoedig. Hij kan maar beter oppassen dat hij niet werkelijk valt. Dit is de raad die Paulus in deze uitvoerige bespreking in hoofdstuk 8, 9 en 10 geeft.

In wezen zal ik je Paulus’ gedachtegang geven, en dan zullen we die punt voor punt doornemen. Paulus zal aanvankelijk toegeven aan degenen die zeggen: „Wat is er mis met het eten van vlees dat aan afgoden geofferd is? Een afgod stelt immers niets voor.

Er is maar één God. De afgod kan je geen kwaad doen.” Paulus zal hun daarin gelijk geven. Hij zal zeggen: „Ja, dat is waar. Velen van ons begrijpen dat inderdaad.”

Maar vervolgens zegt hij dat niet iedereen dat begrijpt. Voor degenen die dat niet begrijpen, speelt er bij deelname aan deze afgodenfeesten een bepaalde dynamiek die hen werkelijk kan terugtrekken, die hun hart kan terugtrekken naar de aanbidding van afgoden. Hij zegt immers in hoofdstuk 10, vers 20, dat er iets achter de afgoden zit: demonen. Hij zegt in hoofdstuk 10, vers 20:

Nee, ik zeg dit omdat wat de heidenen offeren, zij dat aan demonen offeren en niet aan God, en ik wil niet dat u met de demonen gemeenschap hebt.

1 KORINTHE 10:20

In vers 21:

U kunt niet de drinkbeker van de Heere drinken én de drinkbeker van de demonen. U kunt niet deelhebben aan de tafel van de Heere én aan de tafel van de demonen.

1 KORINTHE 10:21

Dat wil zeggen: je kunt niet aan de tafel van de Heere zitten en deelnemen aan de avondmaalsgemeenschap met het lichaam van Christus, en vervolgens aan de tafel van de duivel gaan zitten en ook aan zijn feest deelnemen. Ook al zeg je dat je er in je hart niet aan deelneemt, uiterlijk doe je dat wel. Daarmee draag je iets uit waardoor anderen kunnen struikelen. En wie weet laat het joudzelf wel meer struikelen dan je verwacht wanneer je eraan begint.

9

Liefde weegt zwaarder dan kennis

Dat is Paulus' voornaamste punt. Je kennis is prachtig, maar er is iets wat belangrijker is dan kennis. De wetenschap dat demonen niets voorstellen, kan je ertoe brengen te denken dat je losjes met afgoderij kunt omspringen zonder je eraan te branden. Maar er is iets wat groter is dan kennis. Kennis maakt mensen in feite alleen maar trots. Dat inzicht kan je tot een trots mens maken en zelfvertrouwen voortbrengen, enzovoort. Maar hij zegt dat er iets anders is wat belangrijker is dan kennis, en dat is liefde. Hij zegt: „Het kan me niet schelen hoeveel je weet. Als je je broeder laat struikelen, handel je niet liefdevol.”

Later, in een andere bespreking in 1 Korinthe, in hoofdstuk 13, zegt Paulus in vers 2:

En al zou ik de gave van de profetie hebben en alle geheimenissen weten en alle kennis bezitten, en al zou ik al het geloof hebben zodat ik bergen zou verzetten, maar ik had de liefde niet, dan was ik niets.

1 KORINTHE 13:2

Als ik alle kennis van alle verborgenheden bezit en allerlei dingen begrijp, als ik overvloedig geestelijk inzicht heb, meer dan wie ook, maar geen liefde heb, dan heeft mijn kennis in Gods ogen absoluut geen enkele waarde. Er is maar één ding dat voor God van belang is, en dat is liefde.

Wat Paulus de Korintheërs in de hoofdstukken 8 tot en met 10 vertelt, is dat je kennis je misschien vrijmaakt, maar dat liefde je ertoe zal bewegen jezelf vrijwillig te binden aan gedrag waardoor broeders niet struikelen en andere mensen geen schade ondervinden. Je moet beslissen of je zult wandelen in de kennis van jouw verhevenere openbaring, of in liefde voor je broeders die niet in dezelfde mate in die openbaring delen. Dat zijn volgens Paulus de keuzemogelijkheden voor deze mensen, en hij maakt heel duidelijk welke ze moeten kiezen als ze christenen willen zijn.

10

Kennis blaast op, liefde bouwt anderen op

En wat de afgodenoffers betreft: wij weten dat wij allen kennis bezitten. De kennis maakt opgeblazen, maar de liefde bouwt op.

1 KORINTHE 8:1

Oftewel, kennis maakt mensen arrogant en blaast het ego op.

Het woord „edify” betekent „opbouwen”. Het woord „edifice” is een woord dat we in het Engels gebruiken voor een gebouw. Een „edifice” is een gebouw. Het werkwoord „to edify” betekent bouwen, oprichten, opbouwen. In de Bijbel wordt het woord „edify” gebruikt voor het geestelijk versterken of opbouwen van iemand.

We moeten op dit punt iets duidelijk maken, omdat dit in hoofdstuk 14 opnieuw aan de orde komt. Het woord „edify” is niet synoniem met het woord „glorify” en komt er qua betekenis zelfs niet bij in de buurt. Veel mensen die niet vertrouwd zijn met ouder Engels, halen de woorden „edify” en „glorify” soms door elkaar. Ik heb mensen horen zeggen: „O Heere, wij willen U gewoon ‘edify’ in ons leven”, of iets dergelijks. Nee, God hoeft niet opgebouwd te worden. Het is juist om Hem te verheerlijken, maar het zijn mensen die opgebouwd moeten worden. Mensen moeten geestelijk opgebouwd worden.

Ik kan kennis hebben en opgeblazen worden, of ik kan liefde hebben en die gebruiken om andere mensen op te bouwen. Als ik anderen liefheb, zal ik hen willen opbouwen en niet mijzelf opblazen.

En als iemand denkt iets te weten, dan heeft hij nog niets leren kennen zoals men behoort te kennen.

1 KORINTHE 8:2

Wat hij daarmee bedoelt, is dat het Griekse woord in de zinsnede „if anyone thinks he knows anything” betekent dat iemand volledige kennis heeft, volmaakte kennis van de zaak. Ongetwijfeld werd kennis werkelijk op een voetstuk geplaatst vanwege het

opkomende gnosticisme in de Griekse cultuur van die tijd. De deskundige persoon, de man met kennis en wijsheid, werd door niemand meer gerespecteerd dan door zichzelf. Hij had respect voor zichzelf, en daarom was hij opgeblazen. Maar als iemand denkt dat hij volledige kennis van iets bezit, dan weet hij nog niets zoals hij het behoort te weten.

Paulus zegt niet dat als je denkt te weten dat twee plus twee vier is, of als je denkt te weten dat je behouden bent of iets dergelijks, je dan niets weet. Wat hij zegt, is dat iemand die zichzelf beschouwt als superieur in kennis, als iemand met volledige en volmaakte kennis, misschien inderdaad bepaalde dingen weet. Wat hij weet, kan zelfs waar zijn, maar hij weet het niet zoals hij het behoort te weten. Dat betekent dat hij die kennis niet bezit in combinatie met de juiste mate van nederigheid en liefde.

Je kunt dingen weten zonder liefde. Maar als je iets weet zonder liefde, dan is kennis zonder liefde niet werkelijk weten zoals je behoort te weten. Een christen behoort dingen te weten terwijl zijn kennis in het juiste perspectief wordt gehouden door liefde. Daarom zegt hij:

Als ik alles weet maar de liefde niet heb, ben ik niets.

Dit is natuurlijk een oproep tot nederigheid voor degenen die beweren heel veel te weten. Paulus zegt dat je kennis, of in elk geval je eigen beeld van je kennis, waarschijnlijk niets anders doet dan je opblazen. Maar liefde blaast zichzelf niet op. Liefde probeert een ander op te bouwen. Ze bouwt anderen op. Als iemand zichzelf ziet als een deskundig persoon, als iemand met een superieur inzicht, enzovoort, houdt hij zichzelf voor de gek. Misschien weet hij inderdaad enkele dingen die waar zijn, maar hij weet niets zoals hij het behoort te weten. Want al die kennis is waardeloos als ze niet in de juiste spanning met liefde wordt gehouden en door liefde wordt beheerst.

11

God liefhebben en door Hem gekend worden

Maar als iemand God liefheeft, is hij door Hem gekend.

1 KORINTHE 8:3

Er is dus een tegenstelling. Als iemand denkt dat hij iets weet, weet hij niet zoveel. In elk geval weet hij het niet op de juiste manier. Maar als iemand God liefheeft, ligt de tegenstelling tussen iemand met kennis en iemand met liefde. Als iemand God liefheeft, wordt hij door God gekend.

Deze uitdrukking, 'door God gekend', gebruikt Paulus van tijd tot tijd. Hij spreekt erover dat christenen door God gekend worden. Op één plaats, volgens mij in Galaten, schrijft hij zelfs:

en nu u God kent, ja wat meer is, door God gekend bent, hoe kunt u weer terugkeren naar de zwakke en arme grondbeginselen, die u weer van voren af aan wilt dienen?

GALATEN 4:9

Hij corrigeert zichzelf feitelijk en benadrukt dat het er niet zozeer om gaat dat wij God kennen, maar dat God ons kent.

Het lijkt bijna vreemd om dit punt te maken, want God weet alles. Hij kent beslist iedereen. Maar zeggen dat wij door God gekend worden, suggereert meer dan dat God Zich alleen maar van ons bewust is. God is Zich van iedereen bewust. Hij is Zich zelfs bewust van alles wat in ieders hart leeft. Maar hij bedoelt dat wij door Hem gekend worden zoals je een bekende kent: dat wij God persoonlijk kennen, dat wij bevriend zijn met God.

Als ik je vertelde dat ik wist wie Billy Graham was, als je me een foto van Billy Graham liet zien en ik zei: 'Ik ken de naam van die man. Zijn naam is Billy Graham,' dan zou je waarschijnlijk niet erg onder de indruk zijn. Maar als je erachter kwam dat Billy Graham mijn naam kende, zou dat heel anders zijn. Het gaat er niet zozeer om dat ik

hem ken, maar dat hij mij kent. Iedereen kent hem, maar hoeveel mensen kent hij werkelijk bij naam? Hoeveel mensen beschouwt hij als persoonlijke bekenden? Het spreekt natuurlijk veel meer in mijn voordeel als ik zeg dat Billy Graham mij kent dan wanneer ik zeg dat ik hem ken.

Dat spreekt natuurlijk niet werkelijk erg in mijn voordeel, want hij is maar een mens. Maar als het erom gaat indruk op mensen te maken doordat ik iemand belangrijks ken: iedereen kent Billy Graham, maar hoeveel mensen kent hij? Zo weet ook iedereen dat er een God is, maar hoeveel mensen beschouwt God werkelijk als persoonlijke bekenden? Hoeveel mensen roept Hij bij hun naam? Van hoeveel mensen beschouwt Hij Zichzelf als een vriend?

Dat is wat Paulus zegt. Als iemand God liefheeft, is die persoon een van Gods vrienden. Die persoon wordt door God gekend. Dat is veel belangrijker dan kennis bezitten waarmee je indruk op mensen zou kunnen maken. Als er iets is waarop je je kunt beroemen, dan is het niet dat je indruk op mensen kunt maken met je kennis. Het is het feit dat God je kent, en je kent als een vriend en een bekende, dat Hij een van je metgezellen is, een van je bekenden en vrienden.

12

Eén ware God tegenover de vele valse goden

Wat dus het eten van afgodenoffers betreft: wij weten dat een afgod niets is in de wereld en dat er geen andere God is dan Eén.

1 KORINTHE 8:4

De uitspraak dat een afgod niets is en dat er maar één God is, is mogelijk een citaat van wat sommigen zeiden die zichzelf meer vrijheden veroorloofden dan anderen. Paulus erkende dat dit waar was.

Zoals ik ook in andere gevallen als dit heb gezegd: we kunnen niet bewijzen dat Paulus deze mensen citeert. Vaak bestaat er onder commentatoren overeenstemming dat hij dat doet, maar we weten het nauwelijks, en het doet er niet toe. Het punt is of hij iets citeert wat zij zeggen, wat hun reden is om afgodstempels binnen te gaan:

Een afgod is niets. Er is maar één God. Het maakt geen verschil.

Paulus zou het tot op dat punt met hen eens kunnen zijn. Hij is het niet noodzakelijk eens met hun toepassing, maar dat is beslist waar.

Want al zijn er ook die goden genoemd worden, hetzij in de hemel, hetzij op de aarde (zoals er vele goden en vele heren zijn), toch is er voor ons maar één God: de Vader, uit Wie alle dingen zijn, en wij voor Hem, en één Heere: Jezus Christus, door Wie alle dingen zijn en wij door Hem.

1 KORINTHE 8:5-6

Nu is de uitspraak dat er veel goden en veel heren zijn soms door bepaalde sekteleiden uit haar verband gerukt, gewoonlijk als onderdeel van een breder argument tegen de godheid van Christus. Zo gebruiken ze die uitspraak. Als je bijvoorbeeld met Jehova's Getuigen praat, zeg je: „Nou, de Bijbel zegt dat Jezus God is. Daarom is Jezus Jehova God.” Dan zeggen zij: „Nou, nee. Er is één Jehova God, maar er zijn heel veel andere goden. Er zijn heel veel godjes met een kleine g. Zelfs Paulus zegt dat er heel veel godjes zijn. Daarom is zeggen dat Jezus God is eigenlijk niet veel anders dan zeggen dat satan de god van deze wereld is, dat Mozes een god voor de farao was, of dat de richters van Israël goden werden genoemd, of iets dergelijks.” Er staat beslist dat Jezus God is, of, in hun Bijbel, dat Hij een god was. Maar volgens hen zijn er veel goden, terwijl er maar één Jehova is. Jezus is slechts één van die vele goden, en ze halen dit vers aan:

Er zijn veel goden en veel heren.

Paulus laat deze toepassing echter niet toe. Dat is beslist niet het punt dat hij probeert te maken. Hij zegt dat afgoden geen goden zijn, hoewel ze vaak als goden worden erkend. Alle goden en heren waarnaar hij in vers 5 verwijst, zijn valse goden en valse heren. De duivel is een god van deze wereld. Hij is een valse god. Mozes en de richters

van Israël waren geen valse goden. Ze werden bij wijze van tegemoetkoming goden genoemd. Er werd beslist niet gezegd dat ze goddelijk waren of godheden waren, terwijl Jezus dat duidelijk wel is. In Kolossenzen 2:9 staat:

Want in Hem woont heel de volheid van de Godheid lichamelijk.

KOLOSSENZEN 2:9

Er is beslist geen parallel tussen de manier waarop Jezus God wordt genoemd en de manier waarop Mozes of de richters van Israël goden werden genoemd. En al helemaal niet met de manier waarop de afgoden of satan zelf god wordt genoemd. In het Oude Testament spreekt de Bijbel vaak over de afgoden als de goden van de heidenen, maar dat betekent niet dat ze godheid bezitten of werkelijk goddelijke wezens zijn. Alles wat een voorwerp van aanbidding is, kan een god worden genoemd. Maar alles buiten de werkelijke God wat een voorwerp van aanbidding is, is een valse god.

Dus Paulus maakt dit punt: er zijn daarbuiten heel veel goden. Er zijn daarbuiten heel veel heren, maar wij zijn slim. Wij weten dat daarbuiten geen echte goden zijn, behalve één. Er is slechts één God en één Heere, Jezus Christus.

13

Jezus als God en Heere in vroege belijdenissen

De manier waarop hij dat in vers 6 zegt, heeft sommige mensen de indruk gegeven dat hij niet bevestigt dat Jezus God is. Hij zegt dat er één God en één Heere is, Jezus Christus, alsof God de Vader de enige God is en Jezus iets anders is. Jezus is iets anders, maar dat betekent niet dat Hij niet God is. Paulus is beslist iemand die, net zozeer als welke andere schrijver van het Nieuwe Testament ook, naar Jezus verwijst als God.

Er zijn momenten en contexten waarin de schrijver de godheid van Jezus wil benadrukken, en andere gelegenheden waarop hij de ondergeschikte rol wil benadrukken die Jezus vrijwillig ten opzichte van Zijn Vader op Zich nam. Beide uitspraken zijn waar. Beide worden in de Schrift bevestigd. Dit is toevallig een geval waarin Paulus probeert te bevestigen dat Jezus een bepaalde rol vervult, zelfs

afzonderlijk van Zijn Vader, tegenover ons. Hij is onze Heere. Maar hij ontkent hier niet dat Hij ook God is. Anders zou hij moeten ontkennen wat hij zelf op een aantal andere plaatsen heeft gezegd en wat andere Bijbelschrijvers hebben gezegd.

Sommigen hebben gedacht dat Paulus in vers 6 misschien een vroege geloofsverklaring van de vroege gemeente aanhaalt of erop zinspeelt. Het is vaak moeilijk om te weten of dat gebeurt, maar in de geschriften van Paulus zijn er veel momenten waarop geleerden menen dat hij iets aanhaalt wat voor hen een bekende uitspraak van de gemeente was. Zoiets als de Apostolische Geloofsbelijdenis voordat die bestond: een eerdere geloofsbelijdenis, een lofzang of iets dergelijks.

Daarvan zijn volop voorbeelden te vinden in boeken als 1 en 2 Timotheus, waar een aantal gedeelten in dichtvorm is gezet. Dat is niet de vorm van Bijbelverzen, maar poëtische versvorm. Dat komt doordat veel commentatoren menen dat Paulus daar iets aanhaalt. Een voorbeeld zou 1 Timotheus 3:16 zijn, waar staat:

En buiten alle twijfel, groot is het geheimenis van de godsvrucht: God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest, is verschenen aan de engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid.

1 TIMOTHEUS 3:16

Dan staat er:

God is geopenbaard in het vlees, gerechtvaardigd in de Geest, verschenen aan engelen, gepredikt onder de heidenen, geloofd in de wereld en opgenomen in heerlijkheid.

Geleerden menen dat dit een oude lofzang van de vroege gemeente is die natuurlijk niet bewaard is gebleven, behalve in die vorm.

Zo zegt Paulus ook in 2 Timotheus 2:11:

Dit is een betrouwbaar woord. Want als wij met Hem gestorven zijn, zullen wij ook met Hem leven.

2 TIMOTHEUS 2:11

Hij haalt duidelijk een uitspraak aan die bij hen bekend was, en hij haalt die aan:

Want als wij met Hem gestorven zijn, zullen wij ook met Hem leven. Als wij volharden, zullen wij ook met Hem regeren. Als wij Hem verloochenen, zal Hij ons ook verloochenen. Als wij ontrouw zijn, blijft Hij getrouw. Hij kan Zichzelf niet verloochenen.

Je zult zien dat dit hele gedeelte in de New King James in de vorm van poëtische versregels is gezet. Dat wijst op de overtuiging dat dit een citaat was uit een geloofsbelijdenis, een vroege geloofsbelijdenis of hymne waarmee Timotheus en alle vroege christenen vertrouwd waren. Er zijn andere plaatsen waar het niet zo duidelijk is, maar waar het mogelijk is dat Paulus zinspeelt op een bekende geloofsbelijdenis van de vroege gemeente, of die gedeeltelijk citeert. 1 Korinthe 8:6 kan een van die plaatsen zijn.

14

De ontwikkeling van de leer van de Drie-eenheid

De Drie-eenheid zoals wij die opvatten, was een leer die pas in de vierde eeuw echt volledig werd uitgewerkt en vastgelegd in de vorm waarin wij haar nu kennen. In de tweede en derde eeuw ging het debat over de Godheid erover of Christus God was of niet. In de vierde eeuw werd dat uiteindelijk beslist op het Concilie van Nicea. Het Concilie van Nicea, dat volgens mij in het jaar 325 na Christus of daaromtrent bijeenkwam, was bedoeld om een debat in de kerk te beslechten over de vraag of Jezus God was of iets minder dan God. Er waren namelijk twee opvattingen. Er was de opvatting die sterk lijkt op de hedendaagse opvatting van Jehova's getuigen. Die werd arianisme genoemd en werd onderwezen door een bisschop die Arius heette.

Daarnaast was er wat wij nu de orthodoxe opvatting zouden noemen: dat Jezus inderdaad goddelijk is en dat Hij werkelijk God in het vlees is. Die opvatting werd verdedigd door een man die Athanasius heette, en ook door anderen. Op dat concilie won Athanasius het debat, en vanaf dat moment heeft de kerk officieel altijd erkend dat Jezus God is.

Maar zelfs op dat moment, in het jaar 325 na Christus, was men nog niet begonnen officieel te bespreken of de Heilige Geest deel van het geheel uitmaakte. Natuurlijk geloofde men al veel eerder in de Heilige Geest. Maar men begon pas na het Concilie van Nicea te werken aan een formulering waarin God als Drie-eenheid werd beschreven, met de Vader, de Zoon en de Heilige Geest als één God in drie Personen. De grote kwestie in de eerste eeuwen was of Jezus God was. Toen ze dat eenmaal hadden vastgesteld, gingen ze aan de slag met de vraag of de Heilige Geest God is. Dus hoewel ik geloof dat de hele gedachte van de Drie-eenheid zoals wij die opvatten waar is, en hoewel ik geloof dat die Bijbels is, wordt ze nergens in de Schrift geformuleerd. Theologen moesten haar formuleren, zodat wij die formulering konden hebben.

Ik neem aan dat men in de tijd van Paulus waarschijnlijk een opvatting van de Drie-eenheid had zoals wij die hebben. We nemen aan dat dit waar is en leiden dat af uit de verschillende dingen die zij schriftelijk hebben nagelaten. Misschien hadden ze enkele formules over de Drie-eenheid, maar misschien hadden ze ook binitarische formules. Dat is net zoiets als trinitarisch, maar dan met twee. In de Schrift wordt vaak verwezen naar God de Vader en Jezus Christus, Zijn Zoon, zonder enige verwijzing naar de Heilige Geest. Dat wil niet zeggen dat ze niet geloofden dat de Heilige Geest deel van de Godheid was. Het wil alleen zeggen dat sommige van die zaken in de begintijd nog niet echt waren uitgewerkt en in geloofsbelijdenissen waren geformuleerd.

Sommigen geloven dat Paulus in vers 6 in wezen uit een vroege geloofsbelijdenis citeert, een binitarische belijdenis. Dat wil zeggen dat daarin twee leden van de Godheid worden genoemd in plaats van drie. Er staat:

toch is er voor ons maar één God: de Vader, uit Wie alle dingen zijn, en wij voor Hem, en één Heere: Jezus Christus, door Wie alle dingen zijn en wij door Hem.

1 KORINTHE 8:6

Alleen al de manier waarop dit is verwoord, klinkt meer als een formele geloofsbelijdenis dan als iets wat iemand zomaar uit zijn hoofd zou zeggen. Althans, subjectief gezien klinkt het voor sommigen zo, onder wie ikzelf. Ik denk dat dit hier

waarschijnlijk het geval is.

15

Niet iedereen heeft kennis: houd je geweten rein

Vers 7 zegt:

Maar niet in allen is deze kennis, want sommigen, die in hun geweten tot nu toe niet los zijn van de afgod, eten het vlees als afgodenoffer, en hun geweten, dat zwak is, wordt bevlekt.

1 KORINTHE 8:7

Hij heeft bevestigd wat degenen met kennis over zichzelf zeggen en over wat ze weten. Ja, ik ben het ermee eens. Er is maar één God. Dat is waar. Het is waar dat een afgod werkelijk niets is. Het is waar dat het eten van vlees dat aan afgoden is geofferd niet iets is wat iemand noodzakelijkerwijs verontreinigt. Aan het vlees zitten niet een soort geestelijke demonen vast die in je springen zodra je het eet. Dat begrijpen we. Maar niet iedereen heeft die kennis.

In vers 1 zei hij:

En wat de afgodenoffers betreft: wij weten dat wij allen kennis bezitten. De kennis maakt opgeblazen, maar de liefde bouwt op.

1 KORINTHE 8:1

Men gelooft dat ook dit een citaat is waarmee hij hun eigen woorden aan hen teruggeeft. Dat is waarschijnlijk het geval, want hier in vers 7 lijkt hij het te corrigeren. Nee, niet iedereen heeft die kennis. Het is mogelijk dat degenen die zichzelf verontschuldigten voor de grofste vorm van losbandig gedrag zeiden:

„Iedereen weet dat een afgod niets is. Iedereen weet dat. Wij hebben daar allemaal kennis van.”

Misschien citeert Paulus dat aanvankelijk aan hen terug en zegt hij dat kennis ons opgeblazen kan maken, zelfs als we zoiets inderdaad weten. Er is iets wat belangrijker is dan weten. Maar vervolgens past hij het in vers 7 daadwerkelijk aan. Niet iedereen weet dit.

Hij zegt:

Niet iedereen bezit echter die kennis, want sommigen eten het tot nu toe met het besef dat het aan een afgod geofferd is, en hun geweten, dat zwak is, wordt bevlekt.

Het verontreinigen van het geweten moet koste wat het kost worden vermeden. Christenen mogen zichzelf in de eerste plaats nooit toestaan iets te doen wat hun eigen geweten verontreinigt. Later zegt Paulus dat je zelfs het geweten van je naaste niet moet verontreinigen, als je dat kunt vermijden. Maar laten we het eerst over je eigen geweten hebben.

Paulus zei in Handelingen 23:1:

En Paulus zei, terwijl hij de ogen op de Raad gevestigd hield:
Mannenbroeders, ik heb voor God met een volkomen zuiver
geweten gewandeld tot op deze dag.

HANDELINGEN 23:1

Paulus benadrukt dat hij zich er tegenover God op kan beroemen dat zijn geweten rein is gebleven. Hij heeft het niet verontreinigd. In het volgende hoofdstuk, Handelingen 24:16, zegt Paulus, terwijl hij voor Felix staat:

En daarom oefen ik mijzelf om altijd een zuiver geweten te
hebben voor God en de mensen.

HANDELINGEN 24:16

En dan zegt hij:

Ik streef er zelf altijd naar een zuiver geweten te hebben voor God en de mensen.

Dit is waar Paulus in zijn eigen leven altijd naar streefde: zijn geweten onbezoedeld te houden, of zonder aanstoot tegenover God, wat te maken heeft met zijn eigen relatie met God, en tegenover mensen. Hij probeerde te vermijden dat hij dingen deed die zijn relatie met mensen zouden schaden en waardoor hij in zijn geweten op enigerlei wijze het gevoel zou moeten hebben dat hij iemand onrecht had aangedaan. Hij wilde er zeker van zijn dat zijn eigen geweten hem niet veroordeelde om zijn gedrag, noch in de ogen van God, noch in de ogen van mensen.

Als je kijkt naar 1 Timotheus, hoofdstuk 1, vers 5, zei Paulus:

Het einddoel nu van het gebod is liefde die voortkomt uit een rein hart, een goed geweten en een ongeveinsd geloof.

1 TIMOTHEUS 1:5

En daarmee bedoelt hij zijn eigen onderwijs, wat hij de gemeente geboden heeft te doen.

Het doel van Gods onderricht is in ons liefde voort te brengen die voortkomt uit een rein hart, een goed geweten en een oprecht geloof. Een goed geweten staat behoorlijk centraal bij het kunnen nakomen van je verplichtingen tegenover God en het leiden van het leven voor God waartoe je geroepen bent.

In 1 Timotheus 1, vers 19, zegt Paulus:

En behoud het geloof en een goed geweten. Sommigen hebben dit verworpen en hebben in het geloof schipbreuk geleden.

1 TIMOTHEUS 1:19

Het geloof van sommige mensen lijdt schipbreuk omdat ze een goed geweten verwaarlozen. Ze verzuimen hun geweten rein te houden. Daarom zei Paulus dat hij zich ervoor inspant, het zich ten doel stelt en ernaar streeft zijn geweten zuiver te houden tegenover God en mensen.

16

Rekening houden met het geweten van je broeder

Met dit als achtergrond voor Paulus' begrip van het geweten en hoe belangrijk het voor hem was, kunnen we zien hoeveel kracht er lag in zijn uitspraak in 1 Korinthe 8:7: als sommige mensen iets bepaalds doen, kan hun geweten, omdat het zwak is, verontreinigd worden. Eén ding dat je tot elke prijs wilt vermijden, is dat je geweten verontreinigd wordt. Je zou kunnen zeggen: „Mijn geweten is sterk.” Mooi zo, maar dat van anderen is niet altijd sterk. Als wat jij doet het geweten van je broeder verontreinigt, zou je kunnen zeggen: „Wat kan mij dat in vredesnaam schelen? Dat is zijn probleem.” Ja, het is zijn probleem, dat klopt. Maar als je hem liefhebt, wil je niet dat hij problemen heeft. Daar draait liefde nu juist om. Het betekent: doe voor je naaste wat je zou willen dat hij voor jou doet. Als jij zou willen dat je geweten onbezoedeld blijft, dan moet je er evenzeer om geven dat het geweten van je naaste onbezoedeld blijft.

Daarom zegt hij dat we ons van het volgende bewust moeten zijn. Jij hebt weliswaar kennis waardoor je je vrij voelt om bepaalde dingen te doen, maar sommige mensen zijn zwakker dan jij. Paulus deelde trouwens die kennis en voelde zich vanuit zijn eigen kijk op de zaak ook vrij om die dingen te doen. Sommige mensen weten deze dingen niet, en wanneer zij vlees eten dat aan een afgod geofferd is, brengt dat al die gevoelens en herinneringen terug. Het brengt hen terug in een gemoedstoestand die lijkt op die waarin ze werkelijk afgoden aanbaden. Wat is de aanbidding van afgoden tenslotte anders dan een gemoedstoestand? Alleen al door het voedsel te eten, wordt zo iemand als het ware teruggevoerd naar een toestand van verontreiniging, waarin hij in zijn hart werkelijk afgoden aanbidt.

Misschien vereert hij de afgoden niet in de zin dat hij voor ze neervalt en offers aan ze brengt, maar in zijn gedachten kan hij het eten van vlees dat aan afgoden geofferd is niet losmaken van het hele samenstel van de aanbidding van afgoden. Het maakte tenslotte deel uit van dat samenstel in zijn vroegere leven, en nu kan hij het er niet van losmaken. Als hij dus toevallig vlees eet dat aan afgoden geofferd is, doet hij uiteindelijk iets wat hem geestelijk verontreinigt en zijn geweten te gronde richt.

Tot op dat punt heeft Paulus mij niet verantwoordelijk gemaakt voor het geweten van die man. Hij heeft me alleen verteld dat sommige mensen zo zijn. Voor sommige mensen is het, als zij het doen, geen reine zaak, zoals het dat voor jou wel is als je deze kennis hebt. Niet iedereen heeft zo'n verlichting.

Vers 8:

Voedsel nu brengt ons niet dichterbij God, want hetzij dat wij eten, wij zijn er bij God niet meer om; en hetzij dat wij niet eten, wij zijn er bij God niet minder om. Maar let erop dat deze vrijheid van u niet op een of andere manier een aanstoot wordt voor hen die zwak zijn.

1 KORINTHE 8:8-9

Hij zei dat eten ons niet bij God aanbeveelt. Je zou kunnen zeggen: „Maar ik heb de vrijheid om te eten.” Prima, maar is God gelukkiger met je als je eet dan wanneer je niet eet? Belemmert het je relatie met God als je dit spul niet eet? Hij doelt op het eten van bepaald voedsel, in dit geval, binnen deze context, vlees dat aan afgoden geofferd is. Hebben degenen die de vrijheid hebben om het te eten, niet ook de vrijheid om het niet te eten? Zal het hun relatie met God schaden als ze besluiten het niet te doen? Verbeter het op de een of andere manier hun relatie met God als ze het wel eten? Dat is wat hij vraagt.

Hij zegt:

Natuurlijk niet. Het eten van vlees brengt ons niet dichterbij God. Wij zijn er niet beter aan toe als wij het eten en niet slechter als wij het niet eten.

Dit mondt natuurlijk uit in een argument: ook al heb je de vrijheid om het te doen, je hoeft het niet te doen. Het is niet iets wat je geestelijk verheft. Het is niet iets wat opbouwt. Het is niet iets waardoor je er beter aan toe bent. Daarom gaat hij natuurlijk verder met het onderwerp: waarom zou je er niet vrijwillig van afzien?

Waarom zou je het niet vrijwillig nalaten? Je wordt er niet armer van als je het niet eet. Het zal je geen kwaad doen om het op te geven. Hij zegt:

Maar pas op dat deze vrijheid van u niet op de een of andere manier een struikelblok wordt voor hen die zwak zijn.

17

Liefde stelt grenzen aan onze vrijheid

Dit onderwerp komt een aantal keren aan de orde: hier, in Romeinen 14 en ook in Galaten 5. Paulus zegt dat we geroepen zijn tot vrijheid, maar dat we onze vrijheid niet moeten gebruiken als aanleiding voor het vlees. In plaats daarvan moeten we elkaar door liefde dienen. Vrijheid en liefde zijn twee dingen waartussen spanning bestaat. Ze concurreren niet met elkaar, maar er bestaat spanning tussen. Op deze manier staan liefde en vrijheid op gespannen voet met elkaar. We hebben vrijheid in die zin dat alle dingen mij geoorloofd zijn. Maar die vrijheid wordt beheerst door iets anders. Dat is als een anker dat voorkomt dat die vrijheid op hol slaat, en dat is liefde. Er staat veel spanning op het touw tussen het schip en het anker. De golven van de verleiding van het vlees zouden mij ertoe aanzetten mijn vrijheid te gebruiken voor allerlei gedrag dat ongepast zou zijn, maar de liefde voorkomt dat.

Het vers uit Galaten dat ik eerder noemde, is Galaten 5:13. Hij zegt:

Want u bent tot vrijheid geroepen, broeders, alleen niet tot die vrijheid die aanleiding geeft aan het vlees; maar dien elkaar door de liefde.

GALATEN 5:13

— dat wil zeggen: op een zelfzuchtige manier —

Paulus zegt het in 1 Korinthe, hij zegt het in Romeinen en hij zegt het in Galaten. In wezen is vrijheid iets waar Paulus echt op blijft hameren. Hij houdt van vrijheid. Hij wil niet dat ze opnieuw verstrikt raken in een juk van slavernij, maar liefde is geen slavernij. Nou ja, in zekere zin wel, maar het is een heerlijke slavernij. Je gedrag aan banden leggen omdat je van iemand houdt, is eigenlijk helemaal geen slavernij. Het is in ieder geval geen slavernij die van buitenaf wordt opgelegd.

Het is duidelijk dat als je van iemand houdt, je door je eigen hart gebonden bent. Er zijn bepaalde dingen die je niet kunt doen. Ik zou mijn kinderen niet kunnen vermoorden. Dat komt niet zozeer doordat de wet het verbiedt. De wet verbiedt het, en toch zijn er mensen die hun kinderen vermoorden. De wet weerhoudt mensen er niet van dat te doen. Sommige mensen worden er duidelijk wel door tegengehouden, maar niet iedereen. Maar zelfs als er geen wet was die mij verbood mijn kinderen te vermoorden, zou ik het niet kunnen doen. Ik zou het eenvoudigweg niet kunnen. Mijn wil is niet zo vrij, omdat de liefde mij in bedwang houdt. Ik zou mijn kinderen nooit zoiets kunnen aandoen. Sterker nog, ik denk niet dat ik het iemand zou kunnen aandoen, omdat liefde zo is.

De liefde doet de naaste geen kwaad. Daarom is de liefde de vervulling van de wet.

ROMEINEN 13:10

De liefde legt dus beperkingen op aan het gedrag. Ze legt die zichzelf op.

Paulus zegt:

Maar let erop dat deze vrijheid van u niet op een of andere manier een aanstoot wordt voor hen die zwak zijn.

1 KORINTHE 8:9

Vers 10:

Want als iemand u, die deze kennis bezit, in een afgodstempel aan tafel ziet aanliggen, zal dan zijn geweten, omdat het zwak is, er niet toe aangezet worden om afgodenoffers te eten?

1 KORINTHE 8:10

Daar zien we dat dit kennelijk iets was wat óf gebeurde, óf werd overwogen door degenen die zichzelf deskundig en verlicht vonden. We weten niet zeker of ze in de afgodstempel aten, maar Paulus overweegt dat als een mogelijk scenario. Sommigen bespraken misschien op zijn minst of ze dat zouden doen en overwogen het te doen.

Het is mogelijk dat sommigen dat daadwerkelijk al deden. Paulus moet het dus behandelen als iets waar christenen over moeten nadenken: is dit iets wat we wel of niet kunnen doen?

Hij zegt:

Als iemand u, die kennis hebt, in een afgodstempel ziet eten, zal dan het geweten van hem die zwak is niet worden aangespoord om van de afgodenoffers te eten?

Wat hij bedoelt, is dat jouw voorbeeld van vrijheid die ander ertoe kan aanmoedigen om het ook te doen. Jij hebt die vrijheid misschien werkelijk en aanbidt misschien geen afgoden terwijl je dit vlees eet, maar die ander kan het niet doen zonder zijn geweten te beschadigen. Misschien is dat niet je bedoeling, maar of je het nu wilt of niet, dat is wat zwakke mensen doen. Ze zoeken excuses om de dingen te doen waarvan ze weten dat ze verkeerd zijn. Ze weten dat die dingen verkeerd zijn en kunnen ze niet met een rein geweten doen, maar ze worden nog steeds verleid om ze te doen. Als ze zien: 'Deze christenen doen het. Wat goed genoeg is voor hen, is vermoedelijk ook goed genoeg voor mij. Ik kan het ook doen.' Maar zij kunnen het niet. Door jouw voorbeeld leid je hen dus tot gedrag dat ze in hun eigen hart eigenlijk niet veilig kunnen vertonen. Dat is wat hij suggereert.

18

Afzien van vrijheid uit liefde voor je broeder

Nu vers 11:

En zal zo de broeder die zwak is door uw kennis verloren gaan, een broeder voor wie Christus gestorven is? Door zó te zondigen tegen de broeders en hen in hun geweten, dat zwak is, te treffen, zondigt u tegen Christus. Daarom, als het voedsel mijn broeder doet struikelen, dan zal ik in eeuwigheid geen vlees meer eten, opdat ik mijn broeder geen oorzaak geef tot struikelen.

1 KORINTHE 8:11-13

Heeft Paulus de vrijheid om vlees te eten dat aan afgoden is geofferd? Natuurlijk heeft hij die, maar hij hoeft het niet te doen. In het christelijke leven is er één ding, en maar één ding, dat boven alle andere hartstochten staat. En dat is de hartstocht voor liefde: doen wat liefdevol is tegenover mijn broeder. Als iets anders mij ervan weerhoudt te doen wat liefdevol is, dan is dat andere mijn religie geworden. We zouden zelfs kunnen denken dat juist onze vrijheid om dingen te doen die twijfelachtig zijn, bewijst dat we niet religieus zijn of dat we niet vastzitten in religie. Maar in feite wordt alles wat de liefde als ethische norm vervangt, een religie. Het kan een losbandige religie zijn. Het kan een vleselijke religie zijn. Het kan een heidense religie zijn, maar toch is het religie, omdat het de relatie vervangt. Volgens mij is dat wat het ware christelijke geloof onderscheidt van al het andere op het gebied van religie: het christelijke geloof is eenvoudigweg wandelen in de Geest, wandelen in liefde tegenover mensen en tegenover God. Wanneer we dit verwaarlozen maar toch bepaalde religieuze opvattingen hebben, of die nu losbandig of juist wettischer zijn, blijft het een vorm van religie die de eenvoud van het wandelen in liefde vervangt.

Paulus' religie stond hem toe vlees te eten dat aan afgoden was geofferd, maar hij deed het niet, omdat dat niet erg liefdevol zou zijn. Hij was er niet aan gebonden. Stel dat Paulus wist dat hij broeders en zusters deed struikelen door vlees te eten dat aan afgoden was geofferd, maar het toch deed. Dat zou een van twee dingen betekenen. Het zou óf betekenen dat hij de broeders niet zo liefhad als eten. Dat is één mogelijkheid. Óf hij hield meer van eten dan van mensen, omdat hij het eten niet wilde opgeven omwille van het geweten van andere mensen. Óf het zou betekenen dat hij, zelfs als hij wel van mensen hield en het eten graag zou opgeven, dat niet kon. Hij was eraan gebonden. Geen van beide mogelijkheden is werkelijk erg wenselijk.

19

Roken als voorbeeld van vrijheid en gebondenheid

Naar mijn mening is sigaretten roken op zichzelf niet zondiger dan veel andere dingen die christenen doen en niet schandelijk vinden. Toch wordt het roken van sigaretten in onze cultuur, in evangelische kringen, als een zonde beschouwd. Het eten van

enorme hoeveelheden chocolade wordt daarentegen niet als een zonde beschouwd. Maar waarschijnlijk is geen van beide... Ik bedoel: ze vallen in dezelfde categorie, in die zin dat als het verkeerde dingen zijn om te doen, dat komt doordat ze allebei getuigen van slecht rentmeesterschap over je gezondheid.

Het is een feit dat christenen in onze cultuur neerkijken op roken. Misschien zouden ze er niet zo sterk op moeten neerkijken als ze doen, of misschien zouden ze op veel andere dingen even sterk moeten neerkijken. Maar hoe het ook zou moeten zijn, we hebben ook te maken met hoe het werkelijk is. En de werkelijkheid is dat er in onze cultuur op roken wordt neergekeken.

Als ik sigaretten zou roken en iemand mij vertelde dat een aantal mensen daar werkelijk door struikelde, zou dat bijvoorbeeld het volgende kunnen betekenen. Sommige mensen die vroeger aan roken gebonden waren, gebruikten mijn roken als een voorbeeld dat hun de moed gaf om af en toe een sigaret te gaan roken, waarna ze er opnieuw aan gebonden raakten. Of anderen volgden mijn voorbeeld niet, maar veroordeelden mij. Dat schaadde onze relatie en deed hen struikelen, doordat het hen veroordelend maakte terwijl ze dat niet zouden moeten zijn. Het zou hun liefde en hun relatie met God en met mij geestelijk niet bevorderen.

Als ik zulke dingen wist, zou ik duidelijk stoppen met roken, tenzij ik meer van sigaretten hield dan van mensen. Of misschien wilde ik mijn sigaretten wel opgeven, maar kon ik dat niet omdat ik eraan gebonden was. Misschien hield ik in feite meer van mensen dan van sigaretten, maar was ik eraan gebonden. Aan welke van die mogelijkheden zou jij de voorkeur geven? Zou je liever aan iets gebonden zijn, zodat je het daarom niet opgeeft, ook al nemen mensen er aanstoot aan? Of zou je liever eenvoudigweg meer van dat ding houden dan van de mensen? Dat zijn de twee mogelijkheden. Ik kan geen derde bedenken.

20

Wanneer aanstoot vermijden het Evangelie schaadt

Natuurlijk bestaat er misschien nog deze derde mogelijkheid waarop men zich beroept. Mensen zouden kunnen zeggen: ‘Zelfs als mensen er aanstoot aan nemen, moet ik toch doen wat juist is.’ We denken aan Petrus in Antiochië, in Galaten 2. Petrus at met de heidenen, totdat er Joodse christenen kwamen van wie hij wist dat ze geschokt zouden zijn als ze zagen dat hij tafelgemeenschap had met de heidenen. Toen zij kwamen, trok hij zich daarom terug van de tafel van de heidenen. In zekere zin kan het erop lijken dat hij voor allen alles was, zoals Paulus dat was. Maar hier stond nog iets anders op het spel, want juist door zo te handelen zou hij de heidenen een gebondenheid opleggen die in de gemeente al een aanzienlijk probleem vormde.

Er waren al Joodse christenen die probeerden de heidenen onder de wet te houden en die probeerden dat tot een van de vereisten van het christelijke geloof te maken. Petrus was een officiële woordvoerder voor wat juist en onjuist was. Door zich uit de tafelgemeenschap terug te trekken om zijn Joodse broeders geen aanstoot te geven, bracht hij hun in feite een verdraaiing van het Evangelie over. Hij wekte de indruk dat de wet belangrijk is voor een christen. In dat geval was het verkeerd van hem om die beslissing te nemen, ook al deed hij dat ogenschijnlijk om te voorkomen dat mensen zouden struikelen. Paulus zei in Galaten 2 dat Petrus dit uit mensenvrees had gedaan.

Het is duidelijk dat er mensen waren die er aanstoot aan namen dat Paulus het Evangelie predikte. Veel Joden hadden graag gezien dat hij ermee ophield, maar hij moest doen wat juist was.

Maar Petrus en de apostelen antwoordden en zeiden: Men moet aan God meer gehoorzaam zijn dan aan mensen.

HANDELINGEN 5:29

Het is echter volkomen duidelijk dat iemand niet de vrijheid heeft om het Evangelie níét te prediken. Hoe kon Petrus ophouden het Evangelie te prediken, alleen omdat de Joden er aanstoot aan namen, terwijl Jezus hem had geboden het Evangelie te

prediken? Ik heb nog nooit gehoord dat Jezus iemand gebod om vlees te eten dat aan afgoden geofferd was. Nu gebod Hij Petrus in dat visioen op het dak wel om onreine dieren te eten. Natuurlijk had Petrus bereid moeten zijn dat te doen. Maar er is geen algemeen gebod dat Jezus aan christenen heeft gegeven: „Je moet onreine dieren eten”, of: „Je moet vlees eten dat aan afgoden geofferd is. Je moet dit of dat vlees eten.” Sterker nog, Jezus geeft helemaal geen specifiek gebod over vlees. Voor Hem maakt het niets uit. Daarom wandelt iemand duidelijk niet in liefde als hij zou kunnen afzien van het eten van vlees, maar niet ophoudt vlees te eten hoewel anderen daar aanstoot aan nemen.

21

Een verloren broeder en de leer van Calvin

Paulus zegt het in vers 11 in zeer scherpe bewoordingen. Er staat:

Zal door uw kennis de zwakke broeder verloren gaan? Met die kennis bedoelt Paulus hier de vrijheid die je eraan ontleent en waarvan je gebruikmaakt. Door jouw voorbeeld wordt de zwakke broeder aangemoedigd en aangespoord hetzelfde te doen, hoewel hij zich daar in zijn geweten niet werkelijk vrij toe voelt. Uiteindelijk wordt het voor hem een zonde, omdat hij tegen zijn geweten zondigt.

Kijk nu eens naar wat vers 11 inhoudt. Hij zegt dat een zwakke broeder voor wie Christus gestorven is, verloren gaat. Dit heeft, denk ik, gevolgen voor een paar punten van het calvinisme. Aan de ene kant leert het calvinisme dat Jezus alleen voor de uitverkorenen gestorven is. Hij is niet voor iedereen gestorven; Hij is alleen voor de uitverkorenen gestorven. Dat is de leer van de beperkte verzoening. Maar het leert ook dat je, als je uitverkoren bent, behouden zult worden en niet verloren kunt gaan. Je zult behouden worden en je zult volharden. Het vijfde punt van het calvinisme is de volharding van de heiligen.

Die twee punten van het calvinisme samen suggereren dus dat iemand voor wie Christus gestorven is, niet verloren kan gaan. Want Christus is uitsluitend voor de uitverkorenen gestorven, en de uitverkorenen gaan nooit verloren, omdat zij onweerstaanbaar door genade getrokken worden en onweerstaanbaar bewaard

worden en volharden. Maar Paulus weet niets van deze leer. Hij verwerpt óf het ene óf het andere punt, zo niet beide, want hij zegt hier dat een broeder voor wie Christus gestorven is — dat wil zeggen, iemand die daadwerkelijk onder de verzoening valt — verloren gaat. Hij volhardt niet.

Dat betekent óf dat Paulus in een beperkte verzoening geloofde, maar niet in volharding, zodat deze man, hoewel hij uitverkoren was, niet volhardde; óf het betekent dat hij in een universele verzoening geloofde, maar niet in volharding. Christus is voor deze man gestorven, zoals Hij voor alle mensen gestorven is, maar volharding speelde in dit geval geen rol. De man is vermoedelijk een christen, want hij is een zwakke broeder, maar hij kan verloren gaan, hoewel Christus voor hem gestorven is.

22

Lang haar, vrijheid en respect voor ouders

Hij zegt in vers 12 dat de grote zonde hier is dat je tegen de broeders zondigt door hun zwakke geweten te verwonden. Je verwondt iemands zwakke geweten; je zondigt tegen hem. Het is altijd moeilijk om te weten waar je bij sommige dingen de grens moet trekken. Ik meen dat ik, toen we het over relaties hadden, kwesties heb genoemd zoals de lengte van je haar in de jaren zeventig. Voor mij was haarlengte een belangrijke kwestie, waarschijnlijk meer uit ijdelheid dan om enige andere reden. Maar ik had mezelf ervan overtuigd dat het was om mensen met het Evangelie te bereiken. Ik moest lang haar hebben omdat ik in een rockband speelde, en in die tijd zag je er met kort haar in een rockband belachelijk uit. Rock-'n-roll en lang haar waren bijna synoniemen. Als je kort haar had en in een rockband speelde, kon iedereen in één oogopslag zien dat je geen echte rocker was. Daarom zouden ze niet eens blijven luisteren. Daar zat wel enige waarheid in, maar misschien was dat een valse rechtvaardiging.

Ik zeg niet dat het verkeerd is om lang haar te hebben. Ik zeg alleen dat wat ik beschouwde als iets wat ik omwille van de Heere deed, waarschijnlijk meer een kwestie van ijdelheid was. Maar ik geloofde oprecht dat het omwille van de Heere was.

Zozer zelfs dat ik niet geneigd was — laten we het zo zeggen — om me te onderwerpen aan mijn ouders, die wilden dat ik kort haar had. Uiteindelijk heb ik me wel aan hen onderworpen, omdat de Heere mij erop wees dat Mozes weliswaar zei:

Eer uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land dat de HEERE, uw God, u geeft.

EXODUS 20:12

maar dat de Farizeeën zeiden dat iemand een huichelaar is als hij iets heeft waarvan zijn ouders voordeel zouden kunnen hebben en het hun niet geeft, omdat hij beweert dat het voor de Heere is. Daardoor begreep ik dat ik me hierin aan mijn ouders moest onderwerpen.

Maar wat ik bedoel, is dat we vrijheid hebben in kwesties als uiterlijk, haarlengte en dergelijke. Ik geloof dat we die hebben. Ik heb vrijheid voor God. Mijn geweten zou voor God zuiver zijn als mijn haar tot aan mijn middel kwam. Maar ik weet dat er plaatsen zouden zijn waar ik zou aanbidden, plaatsen waar ik naartoe zou gaan en mensen met wie ik omgang zou hebben, die daar ernstige vragen bij zouden hebben. Of erger nog: ze zouden het eenvoudigweg als zonde veroordelen. Er staat tenslotte een tekst in 1 Korinthe 11:14 waarover veel mensen bij deze kwestie struikelen:

Of leert ook de natuur zelf u niet dat als een man lang haar draagt, het een oneer voor hem is?

1 KORINTHE 11:14

Ik begrijp die Schrifttekst, of misschien de toepassing ervan, anders dan de meeste mensen. Toch staat die tekst er, en daardoor kunnen christenen over die kwestie struikelen.

23

Vrijheid opgeven om relaties op te bouwen

Dus ik vond het gewoon makkelijker om mijn haar af te knippen. Wat mij betreft draag ik mijn haar nu kort. Het is korter dan ik het graag heb en korter dan het vroeger was. Ik doe dat om één reden: niet omdat ik niet van langer haar houd, en niet omdat ik denk dat God tegen lang haar is, maar gewoon omdat het makkelijker is als ik mezelf niet hoeft uit te leggen. Er komen voortdurend christenen naar me toe die zeggen: ‘Nou, heb je 1 Korinthe 11:14 ooit gezien?’ Ja, dat heb ik gezien. Ik heb het gezien.

Wat doe je dan met dat gedoe over lang haar? Nou, heb je een uur? Ik heb daar een bandopname over. Maar als je jezelf voortdurend moet uitleggen, kom je in een verdedigende houding terecht. En dat is gewoon geen erg opbouwende toestand om in te blijven. Het is veel prettiger als je je gedrag niet steeds hoeft goed te praten en hoeft uit te leggen waarom je gedrag in orde is, ondanks het feit dat een hele groep mensen denkt dat het niet in orde is. Misschien is het wel in orde, maar het is gewoon een heel gedoe om voortdurend relaties te onderhouden met mensen die vinden dat het niet in orde is.

Het is makkelijker om gewoon van dat haar af te komen. Het is makkelijker om gewoon op te houden met wat je doet. Stop met roken, stop met drinken, stop met het eten van vlees dat aan afgoden geofferd is. Je hoeft het niet te doen, en als je het wél nodig hebt, heb je een probleem. Als het iets is waarmee je niet kunt stoppen, is dat een nog sterkere reden om ermee te stoppen. Want als je niet kunt stoppen, ben je eraan gebonden. Paulus zei:

Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar niet alle dingen zijn nuttig.
Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal mij niet onder de
macht van ook maar iets laten brengen.

1 KORINTHE 6:12

Dat is een goed argument tegen alles waarmee je anderen tot struikelen brengt. Want als je merkt dat je niet wilt stoppen of niet kunt stoppen, dan ben je eraan gebonden. Dan houd je jezelf gewoon voor de gek door te zeggen dat dit niet zo is.

24

Paulus geeft zijn rechten op voor het Evangelie

Paulus gaat hiermee verder in hoofdstuk 9. De richting die hij in hoofdstuk 9, vers 1 inslaat, kan vreemd lijken. Het klinkt namelijk bijna alsof hij zijn apostelschap verdedigt. In 2 Korinthe verdedigde hij zijn apostelschap nadrukkelijk tegen critici die blijkbaar zeiden dat hij geen apostel was. Uitleggers denken op dit punt dat Paulus dat hier misschien ook moest doen. Dat er toen al mensen waren die zeiden dat hij geen apostel was en kritiek op hem hadden, en dat hij daarom zijn apostelschap moest bevestigen.

Ik zie hem op dit punt niet noodzakelijkerwijs als iemand die zijn apostelschap probeert te verdedigen. Ik zie hem in hoofdstuk 9 zijn eigen situatie aanvoeren als voorbeeld van iemand die niet alle voorrechten gebruikt waarvan hij als christen gebruik zou kunnen maken. Het is een voorbeeld voor de Korinthiërs. Zij hebben misschien de vrijheid om vlees te eten dat aan afgoden geofferd is, maar ter wille van het Evangelie zouden ze enkele van hun rechten moeten prijsgeven. Ze zouden bereid moeten zijn bepaalde dingen niet te doen als die de gemeenschap belemmeren, als die het welzijn van hun broeder belemmeren, of als die het Evangelie belemmeren.

Paulus geeft een uitvoerige beschrijving van zijn eigen gedrag en van zijn redenen voor dat gedrag. Die loopt helemaal van vers 1 tot en met vers 23 van hoofdstuk 9. Hij bevestigt inderdaad zijn apostelschap, maar volgens mij doet hij dat om te zeggen: 'Luister, als apostel heb ik duidelijk bepaalde rechten waarvan ik geen gebruikmaak. Als ik geen gebruikmaak van de rechten die ik heb, kunnen jullie dan niet ook enkele van jullie rechten prijsgeven?'

Na die hele bespreking, in hoofdstuk 11, vers 1, waar deze bespreking die drie hoofdstukken lang duurt eigenlijk eindigt, zegt hij:

Wees navolgers van mij, zoals ik navolger van Christus ben.

1 KORINTHE 11:1

Daar komt het uiteindelijk op neer. Hij zegt: 'Ik zal jullie hierin een voorbeeld geven. Jullie zijn maar nauwelijks bereid afstand te doen van ook maar één van jullie rechten, alleen omdat iemand anders er aanstoot aan neemt dat jullie er gebruik van maken. Maar denk eens aan mij. Ik doe dit voortdurend. Ik heb een heleboel rechten waarvan ik geen gebruik maak, omdat het Evangelie mij meer ter harte gaat. Mensen gaan mij meer ter harte dan mijn rechten.' In hoofdstuk 9, vers 1 tot en met 23, werkt hij dit zeer uitvoerig uit.

25

Lezing van 1 Korinthe 9:1-23

Laten we erin duiken:

Ben ik niet een apostel? Ben ik niet vrij? Heb ik niet Jezus Christus, onze Heere, gezien? Bent u niet mijn werk in de Heere? Als ik voor anderen geen apostel ben, dan ben ik het toch wel voor u, want u bent het zegel van mijn apostelschap in de Heere.

1 KORINTHE 9:1-2

Dit is mijn verdediging tegenover hen die mij beoordelen. Hebben wij niet het recht om te eten en te drinken? Hebben wij niet het recht om een zuster als vrouw mee te nemen, zoals ook de andere apostelen, en de broers van de Heere, en Kefas? Of hebben alleen ik en Barnabas geen recht om niet te werken?

1 KORINTHE 9:3-6

Wie dient ooit in het leger en betaalt zijn eigen soldij? Wie plant een wijngaard en eet niet van zijn vrucht? Of wie weidt een kudde en voedt zich niet met de melk van de kudde? Spreek ik dit naar de mens? Of zegt ook de wet niet hetzelfde? Want in de wet van Mozes staat geschreven: U mag een dorsende os niet muilbanden. Bekommert God Zich alleen maar om de ossen? Of zegt Hij dit vooral om ons? Jawel, om ons is geschreven dat wie ploegt, in hoop hoort te ploegen, en dat wie in hoop dorst, het deel waarop hij hoopt, hoort te krijgen.

1 KORINTHE 9:7-10

Als wij bij u het geestelijke gezaaid hebben, is het dan te veel als wij van u het stoffelijke oogsten? Als anderen aan dit recht over u deelhebben, waarom wij niet des te meer? Wij hebben echter van dit recht geen gebruik gemaakt, maar wij verdragen alles, opdat wij geen enkele hindernis opwerpen voor het Evangelie van Christus.

1 KORINTHE 9:11-12

Weet u niet dat zij die de tempeldienst verrichten, van het heilige eten? En dat zij die steeds bij het altaar verkeren, hun deel ontvangen van de offers van het altaar? Zo heeft de Heere ook met het oog op hen die het Evangelie verkondigen, opgedragen dat zij van het Evangelie leven. Ik heb hiervan echter geen gebruik gemaakt. En ik schrijf dit niet opdat dit mij alsnog ten deel zal vallen, want ik zou liever sterven dan dat iemand mijn roem van zijn inhoud zou ontdoen.

1 KORINTHE 9:13-15

Als ik het Evangelie verkondig, is er voor mij namelijk geen reden tot roem. De noodzaak daarvan is mij immers opgelegd. En wee mij, als ik het Evangelie niet verkondig! Want als ik dat vrijwillig doe, heb ik recht op loon, maar als ik het onwillig doe, is het beheer van het Evangelie mij toch toevertrouwd. Wat voor loon heb ik dan? Dat ik, bij de evangelieverkondiging, het Evangelie van Christus kosteloos maak, om geen gebruik te maken van mijn recht als verkondiger van het Evangelie. Want terwijl ik vrij ben van allen, heb ik mijzelf toch voor allen tot slaaf gemaakt om meer mensen te winnen. En ik ben voor de Joden geworden als een Jood, om Joden te winnen. Voor hen die onder de wet zijn, ben ik geworden als onder de wet, om hen die onder de wet zijn te winnen. Voor hen die zonder de wet zijn, ben ik geworden als zonder de wet — hoewel niet zonder de wet van God, want ik sta onder de wet van Christus — om hen te winnen die zonder de wet zijn. Ik ben voor de zwakken geworden als een zwakke, om de zwakken te winnen. Voor allen ben ik alles geworden, om in ieder geval enigen te behouden. En dit doe ik ter wille van het Evangelie, opdat ik daarvan ook zelf deelgenoot zou worden.

1 KORINTHE 9:16-23

26

Samen delen in het Evangelie door zelfverloochening

Ik heb het hele stuk gelezen omdat er eigenlijk geen duidelijk punt is waarop je het betoog kunt onderbreken. Zoals ik al zei, komt het er voor hem op neer dat hij al deze dingen opsomt waarop hij recht heeft, maar dan midden in vers 12 zegt:

Toch hebben wij van deze rechten geen gebruikgemaakt; wij verdragen liever alles, opdat wij het Evangelie van Christus niet hinderen.

Ook in vers 15 maakt hij hetzelfde punt:

Maar ik heb van geen van deze dingen gebruikgemaakt en ik heb dit ook niet geschreven opdat het nu voor mij zo gedaan zou worden.

Dit zijn geen rechten waarop ik voor mezelf aanspraak maak. Ik haal ze nu zelfs niet aan om ervoor te zorgen dat jullie je schamen en mij geld gaan geven. Dat wil ik niet.

Hij zegt in vers 23:

Dit doe ik ter wille van het Evangelie, opdat ik er samen met u deel aan mag hebben.

Wat betekent:

opdat ik er samen met u deel aan mag hebben?

[Vertalersnoot: De spreker legt hier de woorden ‘samen met u’ uit de Engelse vertaling uit. Het bovenstaande Nederlandse Bijbelcitaat heeft hier ‘opdat ik daarvan ook zelf deelgenoot zou worden’.]

Hij heeft er al deel aan, maar hij wil dat zij er samen met hem deel aan hebben. Hij wil niet in zijn eentje deelhebben aan het Evangelie. Hij zou kunnen beweren: Alleen ik en God. Ik leg alleen aan God verantwoording af. Het maakt niet uit wat ik doe. Het kan me niet schelen hoeveel mensen er aanstoet aan nemen. Ik blijf toch doen wat ik van plan ben, want ik leg alleen aan God verantwoording af. Prima, je hebt deel aan het Evangelie, maar je zult dat alleen doen.

Paulus zegt: Dat is niet mijn houding. Ik zou mijn vrijheid zoveel kunnen gebruiken als ik wil. Ik zou over de gevoeligheden van andere mensen heen kunnen walsen en nog steeds in mijn recht staan, maar ik zou eenzaam zijn. Maar ik doe al deze dingen — dat wil zeggen, ik leg deze rechten opzij — ter wille van het Evangelie, zodat ik niet alleen deel kan hebben aan het Evangelie, maar samen met jullie. Zodat jullie erbij zullen zijn, jij en anderen zoals jij.

In dit hele gedeelte zegt Paulus in wezen: Ik ben bereid precies datgene te doen wat ik jullie voorstel. Hebben jullie vrijheid? Denken jullie dat jullie de vrijheid hebben om afgodstempels binnen te gaan? Hebben jullie de vrijheid om vlees te eten dat aan afgoden is geofferd? Kan het jullie niet schelen wat iemand ervan vindt? Nou, dan lijken jullie niet erg op mij, zegt hij. Ik heb ook vrijheid. Ik heb veel vrijheid waarvan ik geen gebruikmaak. Ik ben een apostel. Ik ben een vrij man. Niemand kan mij beperkingen opleggen ten aanzien van wat ik eet of drink, of ik wel of geen vrouw heb, of dat ik betaald word voor wat ik doe. Zelfs de andere apostelen doen dat. Zij ontvangen geld, maar ik werk in plaats daarvan. Waarom? Omdat mijn rechten mij niet interesseren. Het Evangelie interesseert mij. Het succes van het Koninkrijk van God interesseert mij. Jezus zei:

Maar zoek eerst het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u erbij gegeven worden.

MATTHEÛS 6:33

27

Paulus' apostelschap en zijn werk in Korinthe

Laten we dit nu vers voor vers doornemen. Laat ik er allereerst op wijzen dat Paulus, wanneer hij in vers 1 benadrukt dat hij een apostel is, zegt dat hij de Heere heeft gezien. Sommige mensen denken dat dit een vereiste is om apostel te zijn: dat je de Heere gezien moet hebben. Misschien is dat zo. Paulus had de Heere natuurlijk gezien na de hemelvaart van Christus. De andere apostelen hadden Hem tijdens Zijn leven gezien. Sommige mensen zeggen dat er tegenwoordig geen apostelen zouden kunnen zijn, omdat zij de Heere gezien moeten hebben. Paulus heeft de Heere echter niet tijdens Zijn leven gezien. Christus verscheen aan hem en hij was een apostel.

Vermoedelijk zou iemand tegenwoordig een apostel kunnen zijn als Christus op een vergelijkbare manier aan hem verscheen.

Aan de andere kant weet ik niet echt zeker of Paulus zegt dat hij een apostel is omdat hij de Heere heeft gezien. Dat wordt aangenomen door veel leraren die ik heb gehoord, maar misschien doet hij verschillende, afzonderlijke uitspraken. Misschien zegt

hij niet:

„Ik ben een apostel omdat ik de Heere heb gezien.”

Hij doet een aantal afzonderlijke uitspraken over zichzelf om duidelijk te maken dat hij veel meer voorrechten heeft en binnen de gemeente een positie bekleedt waarmee hij meer respect zou kunnen opeisen dan hij voor zichzelf verlangt. Dat hij een apostel is, is één punt. Dat hij vrij is, is een ander punt. Dat hij de Heere heeft gezien, plaatst hem zeker boven mensen als Apollos en anderen met wie mensen hem misschien in zijn nadeel vergeleken. En hij zegt:

Bent u niet mijn werk in de Heere?

Zij waren er niet bij toen hij de Heere zag, dus dat konden ze niet bewijzen. Maar alleen al de aanwezigheid van een gemeente in Korinthe was het bewijs van zijn apostelschap. Hij had die geplant. Alleen al hun bestaan als gemeente was zijn werk in de Heere en daarmee het bewijs van zijn apostelschap.

Dus zegt hij in vers 2:

Als ik voor anderen geen apostel ben, dan ben ik het toch zeker voor u, want u bent het zegel, of het bewijs, van mijn apostelschap in de Heere.

Als hij voor anderen geen apostel was, is het mogelijk dat hij, zoals Paulus het begreep, niet voor iedereen een apostel was en dat ook niet hoefde te zijn. Een apostel is iemand die gezonden is, maar zelfs iemand die gezonden is, is niet noodzakelijkerwijs naar iedereen gezonden. Paulus was specifiek naar de heidenen gezonden, en dat werd erkend, zoals Galaten 2 ons vertelt. De steunpilaren in Jeruzalem — Petrus, Jakobus en Johannes — hadden Barnabas en Paulus de rechterhand van gemeenschap toegestoken. Ze hadden bevestigd dat Petrus, Jakobus en Johannes naar de besnedenen waren gezonden, en Barnabas en Paulus naar de heidenen, de onbesnedenen.

Er zouden Joden kunnen zijn die zeiden: ‘Paulus is voor ons geen apostel.’ En Paulus zou kunnen zeggen: ‘Je hebt gelijk, dat ben ik niet. Ik ben niet naar jullie gezonden. Ik ben naar de heidenen gezonden.’ Maar als hij niet voor iedereen een apostel was, konden de Korintheërs beslist niet beweren dat zij buiten zijn werkterrein vielen. Om

te beginnen waren zij heidenen, en daarnaast waren zij door hem tot geloof gekomen. Het is heel duidelijk dat als er iemand was die zijn apostelschap moest erkennen, zij het wel waren.

Hij zegt:

Dit is mijn verdediging tegenover hen die mij beoordelen.
Hebben wij niet het recht om te eten en te drinken?

1 KORINTHE 9:3-4

Deze uitspraak in vers 4 is ongetwijfeld een toespeling op het eten en drinken van wat hij maar wil, met inbegrip van onrein voedsel en vlees dat aan afgoden geofferd is, als hij dat zou willen. Hij heeft die vrijheid. Dat is precies de vrijheid die hij hun vraagt opzij te zetten. Hij zegt: 'Luister, ik heb daar het recht toe, maar ik zal er geen gebruik van maken. Ik zal het niet uitbuiten.'

Zoals hij even later zegt:

Hebben wij niet het recht om een zuster als vrouw mee te nemen, zoals ook de andere apostelen, en de broers van de Heere, en Kefas?

1 KORINTHE 9:5

Let erop dat christenen niet het recht hebben een ongelovige vrouw te hebben. Maar hij gaat ervan uit dat een christen wel het recht heeft een gelovige vrouw te hebben. Een huwelijk met een ongelovige is niet toegestaan, althans niet het aangaan van zo'n huwelijk. Als je al met iemand getrouwd bent en vervolgens gelovig wordt terwijl die ander dat niet wordt, is dat een ander verhaal. Maar hij geeft aan dat apostelen, rondreizende predikers, wel het recht hebben een vrouw mee te nemen op hun reizen.

28

Gezinnen en ervaren leiders op het zendingsveld

Hij noemt geen kinderen, en dat roept vragen op waarop ik niet uitvoerig wil ingaan. Maar ik vind het interessant dat het tegenwoordig heel gebruikelijk is dat hele gezinnen het zendingsveld op gaan, terwijl je nergens in de Bijbel, in Handelingen of ergens anders in de Bijbel, een voorbeeld vindt van een gezin met kinderen dat het zendingsveld op gaat. Als ze wel het zendingsveld op gingen, vind ik dat ze als gezin bij elkaar zouden moeten blijven. Ik heb het nooit goedgekeurd dat gezinnen het zendingsveld op gaan en hun kinderen naar een kostschool sturen, zodat de ouders op het zendingsveld het werk van God kunnen doen.

Maar het lijkt mij dat sommigen van deze getrouwde mensen op het zendingsveld beslist kinderen moeten hebben gehad. Toch wordt nooit vermeld dat ze hun kinderen meenamen naar het zendingsveld. Dat zou erop kunnen wijzen dat ze pas het zendingsveld op gingen toen hun kinderen volwassen waren. Feit is dat Petrus en anderen Jeruzalem pas tientallen jaren verlieten nadat Christus hun de Grote Opdracht had gegeven. Sommige mensen hebben dat aangevoerd als nalatigheid van de twaalf. Don Richardson, die *Eternity in Their Hearts* schreef, heeft achter in dat boek zelfs een hoofdstuk met de titel 'The Hidden Message of Acts'. Hij gelooft persoonlijk dat de twaalf nalatig waren, omdat ze nog lange tijd in Jeruzalem bleven nadat Christus hun de Grote Opdracht had gegeven, en dat God Paulus riep vanwege de nalatigheid van de anderen.

Dat denk ik niet. Paulus heeft dat nooit gesuggereerd, en ook de andere apostelen hebben nooit erkend dat dit het geval was. Zij waren van mening dat zij een roeping hadden en dat Paulus een ander soort roeping had. Maar we zien wel dat zelfs de twaalf uiteindelijk het zendingsveld op gingen, zo'n twintig of dertig jaar nadat Christus was opgevaren. We weten niet waarom. Misschien had de jonge gemeente in Jeruzalem hun toezicht zo lang nodig, hoewel twintig of dertig jaar ruim voldoende tijd lijkt om enkele oudsten toe te rusten die de zaken konden behartigen. Of misschien waren ze nog niet vrij om te reizen. Ze wisten dat het hun bestemming was om de hele

wereld door te reizen en het Evangelie te prediken, maar ze hadden andere verantwoordelijkheden die duidelijk thuis lagen, mogelijk kinderen. We weten het niet.

Maar één ding is duidelijk: nergens lezen we over een gezin met kinderen dat samen met die kinderen zendingswerk doet. Ik zeg niet dat het verkeerd is, maar ik zou zeggen dat dit bepaalde ideeën ter discussie stelt over de leeftijd waarop wij vinden dat mensen zendeling moeten worden. Tegenwoordig staan we natuurlijk te popelen om de jongsten, de energieksten en de ijverigsten uit te zenden, voordat hun enthousiasme bekoelt. Zorg dat ze het zendingsveld op gaan zolang ze nog enthousiast zijn over Jezus. In de vroege gemeente zonden ze alleen mensen uit die beproefd waren, de leiders van de gemeente: Paulus, Barnabas en Silas. Dat waren mannen die in de plaatselijke gemeente grondig en door en door beproefd waren, die al leiders in de plaatselijke gemeente waren, en die het beste waren wat de gemeente kon uitzenden. Ze zonden niet zomaar een stel onbeproefde mannen uit. Ik zeg niet dat het zondig of verkeerd is om het anders te doen. Ik wijs alleen op iets wat we soms misschien over het hoofd zien: het zendingsbeleid of de opvattingen over zending in de vroege gemeente waren misschien niet hetzelfde als die van ons.

Petrus en anderen namen een gelovige vrouw met zich mee op reis. Of ze ook kinderen bij zich hadden, wordt niet vermeld, maar we lezen nergens over zendelingen die kinderen met zich meenamen. Het is mogelijk dat ze thuisbleven totdat hun kinderen zelfstandig waren, en dat de vrouw en de apostel daarna samen op reis gingen. Sommige voorgangers volgen dat beleid natuurlijk ook tegenwoordig. Ze wachten totdat hun kinderen volwassen zijn, en dan gaan ze reizen.

Maar hij zei dat hij het recht had om getrouwd te zijn. Dat is duidelijk een van de rechten waarvan hij geen gebruikmaakte. Hij vond waarschijnlijk dat het het Evangelie zou belemmeren, omdat het extra kosten en afleiding met zich mee zou brengen en hem ervan zou weerhouden zoveel te prediken als hij anders had kunnen doen.

29

Het recht op levensonderhoud uit de bediening

In vers 6 brengt hij een derde punt ter sprake, en dat gaat over werken. Barnabas en ik lijken de enigen te zijn die werken, de enigen die blijkbaar niet het recht hebben om daarvan af te zien, of om niet te werken. Wat dit feitelijk betekent, is dat de andere apostelen wel afzagen van werken, dat wil zeggen, van wereldlijk werk om in hun levensonderhoud te voorzien. Dat wijst er natuurlijk op dat zij volledig door hun bediening werden onderhouden. Daar is duidelijk niets mis mee, maar Paulus koos daar niet voor. Sommige mensen hebben Paulus op dat punt misschien iets verweten, maar hij zegt: 'Nou, daar is een reden voor.'

Nu lijkt het alsof hij uitweidt over deze kwestie van het recht om voor de bediening betaald te worden. En dat doet hij inderdaad. Hij weidt hier niet op die manier uit over het recht om te eten of te drinken, of om een vrouw te hebben. Maar zodra hij komt bij het recht om niet te werken, en bij de vraag waarom hij en Barnabas dat recht blijkbaar niet hebben, maakt hij duidelijk dat ze dat recht wel hebben. Ze hebben het recht om niet te werken. Ze maken er alleen geen gebruik van. Ze werken toch.

Om duidelijk te maken dat dit niet iets is waartoe ze verplicht zijn, maar dat ze dit vrijwillig doen, dat ze afstand doen van een werkelijk recht dat God hun heeft gegeven, toont hij met allerlei argumenten aan dat christenen die in de bediening werken het recht hebben om voor hun arbeid onderhouden te worden.

Zo redeneert hij. Allereerst laat hij zien dat er hiervoor een algemeen precedent bestaat onder mensen met andere beroepen: mensen die ten strijde trekken, mensen die wijngaarden planten en mensen die kudden hoeden. Het spreekt vanzelf dat ze dat

niet zonder betaling doen. Wat ze doen, is werk. Wat ze doen, neemt al hun tijd in beslag. Het is een verplichting waardoor ze zich niet met andere bezigheden kunnen bezighouden, en daarom moeten ze onderhouden worden door het werk dat ze doen.

Wie dient ooit in het leger en betaalt zijn eigen soldij? Wie plant een wijngaard en eet niet van zijn vrucht? Of wie weidt een kudde en voedt zich niet met de melk van de kudde?

1 KORINTHE 9:7

In 2 Timotheus 2 zei Paulus:

Lijd verdrukkingen als een goed soldaat van Jezus Christus. Niemand die in het leger dient, wordt verwickeld in de zaken van het levensonderhoud, opdat hij hem kan behagen die hem voor de krijgsdienst aangenomen heeft.

2 TIMOTHEUS 2:3-4

Met andere woorden, oorlogvoering is een voltijdse bezigheid. Je zit niet in het leger terwijl je daarnaast nog een baan hebt. Als je in het leger zit, zul je daardoor onderhouden moeten worden, anders word je helemaal niet onderhouden. Je trekt niet op eigen kosten ten strijde. Je trekt ten strijde als voltijdse bezigheid, en omdat dat het enige is waarvoor je tijd hebt, moet je daarin onderhouden worden.

Zo is ook het verzorgen van een kudde of een wijngaard voltijds werk. Daarom is het niet meer dan redelijk en billijk, en iedereen vindt het vanzelfsprekend, dat mensen die deze beroepen uitoefenen daar hun levensonderhoud uit halen.

In zekere zin hebben al die wereldlijke beroepen een parallel in de bediening waarin Paulus werkzaam is. Paulus voert een geestelijke oorlog. Paulus verzorgt in geestelijke zin een wijngaard, de gemeente. Hij hoedt in geestelijke zin een kudde. Wat hij in geestelijke zin doet, heeft zijn tegenhanger in veel bekende aardse beroepen, en al die beroepen onderhouden de mensen die ze uitoefenen. Waarom zou zijn bediening hem dan niet onderhouden? Dat is zijn argument.

30

De dorsende os en de geestelijke les van de wet

Hij zegt in vers 8:

Spreek ik dit naar de mens? Of zegt ook de wet niet hetzelfde?

1 KORINTHE 9:8

Met andere woorden, gebruik ik hier alleen maar een menselijke redenering? Mensen zouden kunnen zeggen: 'Nou, dat is iets anders. Dat is wereldlijk werk. Jij bent door God geroepen. Je zou er niets voor in rekening moeten brengen, dus in werkelijkheid heb je hier geen rechten waarvan je afstand doet.'

Hij zegt: 'Nee, het is niet alleen een menselijke redenering. Zelfs de wet van God zegt hetzelfde.' In vers 9 citeert hij die. Hij citeert Deuteronomium 25:4, waar staat:

Een rund mag u niet muilkorven als hij aan het dorsen is.

DEUTERONOMIUM 25:4

Het lag voor de hand dat deze wet alleen op de landbouw van toepassing leek te zijn, maar Paulus zag in de wet een geestelijke les die ermee bedoeld werd. Wij staan niet onder de wet, maar de wet deelt ons wel waarheid mee. Paulus zei in Romeinen 7:14:

Want wij weten dat de wet geestelijk is, maar ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde.

ROMEINEN 7:14

Hier hebben we een geval waarin Paulus een geestelijke betekenis in de wet zag. God maakte een beginsel en een waarde bekend die in acht genomen moesten worden.

Wat dat letterlijk betekende, was dat een os tijdens het werken met het graan vrij moest zijn om ervan te eten. Hij is aan het werk en moet kunnen eten. Muilkorf hem niet om te verhinderen dat hij dat doet. Paulus zegt:

Wie dient ooit in het leger en betaalt zijn eigen soldij? Wie plant een wijngaard en eet niet van zijn vrucht? Of wie weidt een kudde en voedt zich niet met de melk van de kudde? Spreek ik dit naar de mens? Of zegt ook de wet niet hetzelfde? Want in de wet van Mozes staat geschreven: U mag een dorsende os niet muilbanden. Bekommert God Zich alleen maar om de ossen? Of zegt Hij dit vooral om ons? Jawel, om ons is geschreven dat wie ploegt, in hoop hoort te ploegen, en dat wie in hoop dorst, het deel waarop hij hoopt, hoort te krijgen.

1 KORINTHE 9:7-10

Mensen die zich tegenwoordig inzetten voor dierenrechten zijn dat wel, maar Paulus werpt de vraag op: „Maakt God Zich werkelijk zorgen om dierenrechten? Is het het recht van de os om te eten dat God ertoe heeft gebracht dit te zeggen?” Nee, Hij zegt het ter wille van ons. Hij zegt:

„Zodat hij die ploegt, in hoop hoort te ploegen.” Daarmee spreekt hij in geestelijke zin over iemand in de bediening die Gods velden ploegt.

Dat wil zeggen dat hij moet ploegen in de hoop dat hij zal kunnen eten. Ook staat er:

„En hij die dorst.” Dat is het landbouwproces waarbij de tarwe van het kaf wordt gescheiden, en in geestelijke zin is dat nog iets wat hij doet.

Of zegt Hij dit vooral om ons? Jawel, om ons is geschreven dat wie ploegt, in hoop hoort te ploegen, en dat wie in hoop dorst, het deel waarop hij hoopt, hoort te krijgen.

1 KORINTHE 9:10

Met andere woorden, hij moet betaald worden.

31

Geestelijk zaaien en materiële steun ontvangen

Hij zegt:

Als wij bij u het geestelijke gezaaid hebben, is het dan te veel als wij van u het stoffelijke oogsten? Als anderen aan dit recht over u deelhebben, waarom wij niet des te meer? Wij hebben echter van dit recht geen gebruik gemaakt, maar wij verdragen alles, opdat wij geen enkele hindernis opwerpen voor het Evangelie van Christus.

1 KORINTHE 9:11-12

Wat hij hier zegt, is dat er nog iets anders meespeelt. Het gaat er niet alleen om dat iemand die werkt moet kunnen eten, maar er bestaat een zekere verplichting waardoor dit niet meer dan gepast is. Als je geestelijk voedsel ontvangt, dan moet degene die jou geestelijk voedsel geeft daarvoor zijn materiële voedsel kunnen ontvangen.

Eigenlijk is bij die uitwisseling degene die geestelijke dingen ontvangt beter af, want Jezus maakte in Johannes 6 een tegenstelling. Hij zei:

Werk niet om het voedsel dat vergaat, maar om het voedsel dat blijft tot in het eeuwige leven, dat de Zoon des mensen u geven zal; want Hem heeft God de Vader verzegeld.

JOHANNES 6:27

De man die bij deze uitwisseling lichamelijk voedsel krijgt in ruil voor geestelijk voedsel, ontvangt iets wat hem slechts één dag in leven zal houden. Maar het voedsel dat hij aan anderen geeft, houdt hen in leven en zegent hen voor altijd. Degene die

geestelijke dingen ontvangt en in ruil daarvoor materiële dingen afstaat, krijgt bij die uitwisseling dus werkelijk het beste deel. Er bestaat daar een zekere verplichting, zegt hij.

Vers 12 zegt:

Als anderen aan dit recht over u deelhebben, wij dan niet des te meer?

Wat hij daar zegt, is dat sommige dienaren in Korinthe blijkbaar daadwerkelijk een vorm van betaling voor hun bediening verlangden. Hij zegt: „Anderen doen dit. Als iemand het verdient, dan wij wel.” Maar hij zegt:

Toch hebben wij van dit recht geen gebruikgemaakt, maar verdragen wij alles, opdat wij het Evangelie van Christus niet hinderen.

Hij voert krachtige argumenten aan voor het feit dat hij het recht heeft om onderhouden te worden, maar het komt erop neer dat hij dat niet wil. Vervolgens onderbouwt hij verder dat hij dit recht heeft. Hij bedenkt er nog meer argumenten voor.

32

Tempeldienaren en Jezus' opdracht over onderhoud

Weet u niet dat zij die de tempeldienst verrichten, van het heilige eten? En dat zij die steeds bij het altaar verkeren, hun deel ontvangen van de offers van het altaar? Zo heeft de Heere ook met het oog op hen die het Evangelie verkondigen, opgedragen dat zij van het Evangelie leven. Ik heb hiervan echter geen gebruik gemaakt. En ik schrijf dit niet opdat dit mij alsnog ten deel zal vallen, want ik zou liever sterven dan dat iemand mijn roem van zijn inhoud zou ontdoen.

1 KORINTHE 9:13-15

Dat geldt in de Joodse tempel en in elke andere tempel, ook in de heidense tempels. De priesters eten het voedsel dat op het altaar wordt geofferd. Zo leven zij. Zo voorzien zij in hun levensonderhoud.

Paulus zegt: „Het is duidelijk dat ik vergelijkbaar werk doe.” De priesters worden door het altaar onderhouden, omdat het voor hen een voltijdse taak is. Daarom ontvingen de Levieten tienden. Ze hadden geen landbouwgrond en ook geen tijd om die te bewerken. Ze waren druk bezig met het werk van God. Daarom dienden de overige mensen, aan wie zij hun dienst verleenden, hen op financieel gebied. Paulus maakt daar een vergelijking met iemand die voltijds in de bediening staat.

Vers 14 zegt:

‘Zo heeft de Heere ook bevolen.’ En daarmee bedoelt hij Jezus.

Waar heeft Jezus dat gezegd? In Mattheüs 10 en Lukas 10. Beide hoofdstukken bevatten de instructies die Jezus geeft aan de discipelen die eropuitgaan om te dienen. Wanneer Jezus in Mattheüs 10:9-10 de twaalf uitzendt, zegt Hij:

Voorzie u niet van goud of zilver of koper geld in uw gordels, of van een reiszak voor onderweg of twee stel onderkleren of sandalen of een staf. Want de arbeider is zijn voedsel waard.

MATTHEÛS 10:9-10

Natuurlijk moeten zij niet zelf voor hun voedsel zorgen, want, zegt Hij, zij zijn aan het werk. Ze doen geestelijk werk en zijn het waard om te eten te krijgen. Ze prediken het Evangelie en daarom moeten ze van het Evangelie kunnen leven. Ik denk dat Paulus die woorden parafraseert wanneer hij zegt:

De Heere heeft zelfs bevolen dat zij die het Evangelie prediken van het Evangelie mogen leven.

Wanneer dan? Toen Hij zei:

De arbeider is zijn voedsel waard.

33

Jezus' woorden als Schrift en Paulus' vrije keuze

Interessant genoeg haalt Paulus die uitspraak uit Mattheüs 10:10 en de uitspraak over het muilkorven van de os uit Deuteronomium opnieuw samen aan in 1 Timotheus 5. Daar spreekt hij over het onderhouden van mensen die oudsten in de gemeente zijn en goed leidinggeven. In 1 Timotheus 5:17 staat:

Laat ouderlingen die goed leiding geven, dubbele eer waard geacht worden, vooral diegenen die arbeiden in het Woord en in de leer.

1 TIMOTHEUS 5:17

Vervolgens haalt Paulus in vers 18 twee uitspraken aan: „U mag een dorsende os niet muilbanden” en „De arbeider is zijn loon waard.” Die laatste uitspraak komt duidelijk van Jezus in Mattheüs 10:10. De andere is Deuteronomium 25:4. Naar beide wordt ook verwezen in 1 Korinthe 9. Eén interessante zaak hier is echter dat hij in 1 Timotheus 5:18 naar beide verwijst als Schrift: Deuteronomium 25:4 en Mattheüs 10:10, waar we naar gekeken hebben. Paulus citeert ze allebei in 1 Timotheus 5:18 en verwijst naar beide als Schrift.

Dat zou misschien niet verrassend zijn, ware het niet dat de evangeliën nog niet geschreven waren. Of, als ze wel geschreven waren, waren ze nog niet als Schrift bijeengebracht. Toch laat dit zien dat de uitspraken van Jezus door de vroege christenen als Schrift werden beschouwd, of ze nu bestonden in een eerdere geschreven vorm waarin ze mogelijk voorkwamen, of zelfs in mondelinge vorm. Dat was dus al zo voordat de evangeliën zoals wij die nu hebben, geschreven waren.

Paulus redeneert vanuit de Wet, hij redeneert vanuit wat Jezus zei, hij redeneert vanuit het voorbeeld van tempeldienaren, hij redeneert vanuit het voorbeeld van mensen met wereldlijke beroepen, en hij redeneert vanuit het beginsel dat degenen die geestelijke weldaden hebben ontvangen, iets verschuldigd zijn. Al deze dingen dienen

ter ondersteuning van één punt. En dat is dat mensen die geestelijke bediening ontvangen, degenen die hen als het ware voeden, van voedsel moeten voorzien. En iemand als Paulus, die zich voltiids aan de bediening wijdt, zou van zulke mensen ondersteuning moeten kunnen verwachten. Hij doet hun geen onrecht als hij dat inderdaad verwacht, maar hij zegt dat hij dat niet doet.

Hij zegt in vers 15:

Ik heb hiervan echter geen gebruik gemaakt. En ik schrijf dit niet opdat dit mij alsnog ten deel zal vallen, want ik zou liever sterven dan dat iemand mijn roem van zijn inhoud zou ontdoen.

1 KORINTHE 9:15

We zullen hier moeten stoppen en er later op terugkomen. Hierna spreekt hij over wat zijn roem is. Zijn roem is dat hij het gratis doet, ook al heeft hij het recht er betaling voor te vragen. Daar gaat hij in de verzen 16 tot en met 18 wat verder op in. We beschouwen onszelf nu als halverwege dit gedeelte en nemen de rest de volgende keer door.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 1 Korinthe 6:13
- Mattheüs 15:11
- 1 Timotheus 4:1
- 1 Timotheus 4:2-5
- 1 Korinthe 10:23
- 1 Korinthe 10:12
- 1 Korinthe 10:20
- 1 Korinthe 10:21
- 1 Korinthe 13:2
- 1 Korinthe 8:1
- 1 Korinthe 8:2

- 1 Korinthe 8:3
- Galaten 4:9
- 1 Korinthe 8:4
- 1 Korinthe 8:5-6
- Kolossenzen 2:9
- 1 Timotheus 3:16
- 2 Timotheus 2:11
- 1 Korinthe 8:6
- 1 Korinthe 8:7
- Handelingen 23:1
- Handelingen 24:16
- 1 Timotheus 1:5
- 1 Timotheus 1:19
- 1 Korinthe 8:8-9
- Galaten 5:13
- Romeinen 13:10
- 1 Korinthe 8:9
- 1 Korinthe 8:10
- 1 Korinthe 8:11-13
- Handelingen 5:29
- Exodus 20:12
- 1 Korinthe 11:14
- 1 Korinthe 6:12
- 1 Korinthe 11:1
- 1 Korinthe 9:1-2
- 1 Korinthe 9:3-6
- 1 Korinthe 9:7-10
- 1 Korinthe 9:11-12
- 1 Korinthe 9:13-15
- 1 Korinthe 9:16-23
- Mattheüs 6:33
- 1 Korinthe 9:3-4
- 1 Korinthe 9:5
- 1 Korinthe 9:7

- 2 Timotheus 2:3-4
- 1 Korinthe 9:8
- Deuteronomium 25:4
- Romeinen 7:14
- 1 Korinthe 9:10
- Johannes 6:27
- Mattheüs 10:9-10
- 1 Timotheus 5:17
- 1 Korinthe 9:15

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.